

Erakordne sadu põhjustas üleujutusi, vald valmistab ette leevendusmeetmeid

LAURI LUUR
TORI VALLAVANEM

Üleujutus septembri alguses puudutas paljusid Tori valla peresid. Paljud inimesed pidid kodudest vett välja pumpama, koristama kahjustada saanud vara ja taastama tava-pärase elukorralduse.

Mõistan hästi, kui keeruline ja kurnav võis see aeg olla neile, kelle kodu või vara üleujutus kahjustas. Valla-valitsusele on oluline teha juhtunust järeldused ja leida lahendused, mis aitaksid tulevikus sarnaste olukordade mõju vähendada.

Keskonnaagentuuri andmetel sadas Pärnumaal 4. septembril maha pooleteise kuu jagu vihma. Mitmel pool täitusid kiiresti nii kraavid kui eesvoolud, mistõttu vesi kogunes teedele, hoovidesse ning jõudis mitmel juhul elu- ja abihoonetesse. Probleeme tekkis ka kanalisatsiooni-süsteemide töös. Kõige keerulisemaks kujunes seis Sindis ja Tammistes.

Juhtunu lahendamiseks kogunes Tori valla kriisistaap, kes hindas jooksvalt sündmuste arengut, koondas infor ja korraldas koostööd eri ametkondade vahel.

Juhtunust tuleb õppida

Kuigi olukord stabiliseerus mõne päevaga, vajavad üleujutuse põhjused ja ennetusmeetmed põhjalikku analüüsi. Selleks teeb vald koostööd riigiasutuste, ekspertide ja partneritega. Analüüsi käigus hinnatakse eesvoolude, kraavide ja truupide seisukorda ning töötatakse välja leevendusmeetmed, aga see võtab aega. Vallavalitsus korraldab avaliku kohtumise Sindi ja Tammiste elanikele kohe, kui ettepanekud ja edasine tööplaan on valminud.

Ühe õppetunnina tõusis esile kriisikommunikatsiooni korraldus. Koostöös teiste omavalitsuste ja partneritega arutatakse tulevikus võimalust luua maakondlik ühine kriisiinfotelefon, mille kaudu elanikud saaksid kiirelt usaldusväärset teavet.

Abi elanikele

Üleujutuses kahjustunud suurjäätmekäitlast saab tasuta üle anda tellimuse alusel aktsia-

seitsile Eesti Keskonnateenused. Tellimuse esitamisel tuleb teatada aadress, jäätmete ligikaudne maht ning üle antavate esemete loetelu. Tellimusi saab esitada telefonil 435 5025 või e-posti aadressil viljandi@keskkonnateenused.ee.

Kui keegi vajab abi üleujutuse tagajärgedega toimetulekul või esmase elukorralduse taastamisel, tasub ühendust võtta oma piirkondliku sotsiaaltöötajaga. Kontaktid leiab valla kodulehelt www.torivald.ee.

Üleujutus ja sellega kaasnenud kahjud võivad mõjutada ka inimeste vaimset heaolu. Ärevuse, stressi või ebakindluse korral ei pea jääma murega üksi. Tasuta tuge ja nõustamist pakub ohvriabi kriisitelefon 116 006 ning abi saab ka veebivestluse kaudu aadressil www.palunabi.ee.

Tänu kogukonnale ja partneritele

Täna kõikidest päästajatest, vabatahtlikest, ettevõtjatest, maaomanikest, ametkondadest ja kogukonna liikmetest, kes keerulistel päevadel appi tulid! Tänu teie panusele saime aidata inimesi, kelle kodud ja vara üleujutuse tõttu kannatada said. Samuti suur tänu kõigile elanikele kannatlikkuse, mõistva suhtumise ja koostöö eest!

Juhtunut ei saa muuta, kuid saame sellest õppida. Meie eesmärk on teha koostöös ekspertide, riigiasutuste ja kogukonnaga vajalikud muudatused, et Tori vald oleks tulevikus paremini valmis nii sarnasteks ilmaoludeks kui ka teistsugusteks kriisilolukordadeks.

FOTOD ERAKOGUST

Miks Tammiste üleujutus nii ulatuslikuks kujunes?

OTTAR TAMM
EESTI MAAÜLIKOOLI
HÜDROINFORMAATIKA
NOOREMPROFESSOR

Katastroofsel üleujutusel ei olnud üht põhjust. Tegemist oli sündmuste ahelaga, kus iga järgmine lüli võimendas eelmist.

Ahela alguses oli erakordselt tugev vihmasedu. 4. septembril sadas 12 tunniga maha 122 millimeetrit vihma. Statistiliselt on see nn sajandi sadu ehk sellise saju tõenäosus on igal aastal umbes üks protsent. See ei tähenda, et järgmine samasugune sadu saabub alles 100 aasta pärast.

Eestis projekteeritakse sadamevesüsteemid tavaliselt palju nõrgemate vihmasedude järgi. Kraavid, truubid ja torud täitusid kiiresti

ning liigvesi hakkas liikuma mööda maapinda madalamatesse kohtadesse.

Olulist rolli mängis maastik. Pärnu ümbrus on väga tasane ning seetõttu liigub vesi aeglaselt. Kui maapinna lang on väike, on väike ka vee voolukiirus. Tugeva vihma korral ei jõua vesi piisavalt kiiresti ära voolata ning koguneb lohkudes ja madalamatele aladele.

Seejärel tuli mängu Rääma raba. Kuna tegemist on kõrgsooga, voolab sealt üleliigne vesi ümbritsevatele aladele. Raba on suurema osa ajast vett täis ning suudab juurde tulevat sademevett vastu võtta vaid vihma alguses. Sealt edasi käitus raba nagu asfalt, kust kogu uus vihmavesi voolas edasi alamjooksule. Seega ei põhjustanud raba üleujutust, kuid ei saanud seda ka ära hoida.

Järgmisena jõudis vesi Tammistes Pärnu–Rakvere–Sõmeru maantee alla truubini, mis ei lasknud vett piisavalt kiiresti läbi. Seetõttu aeglustus vee äravool ja vesi püsis piirkonnas kauem. Juhtunu näitab, et vanemate truupide seisukord ja läbilaskevõime vajavad ülevaatamist.

Truubi teisel poolel asus paisjärv. Üleujutuse ajal pais purunes, kuid see ei olnud üleujutuse peamine põhjus. Kõrge veetase paisjärves vähendas küll mõnevõrra truubi läbilaskevõimet, kuid paisu purunemine ei kõrvaldanud põhiprobleemi.

Ahela viimane lüli on aeglasem ja vähem nähtav. Iga uus tee, parkla või muu kõvakattega pind tähendab, et vihmavesi imbub vähem maasse ning liigub kiiremini kraavidesse ja torustikesse.

Nii suureneb koormus olemasolevatele rajatistele.

Praegu lahendatakse sadamevee küsimusi enamasti üksikute kinnistute kaupa, kuid nende mõju võib ulatuda allavoolu järgmist truupide ja kraavideni. Samas ei saa truupide ega torude suurust lõputult kasvatada. Seetõttu peab liigveel olema ruum, kuhu see saab ajutiselt koguneda. Selleks võivad olla näiteks lohud, luhad või kraavilaiendused, mis võtavad suurvee kontrollitult vastu.

Tulevikus tuleks planeeringutes senisest rohkem arvestada vee loomulike liikumisteedega ning vajadusel kavandada alasid, kuhu suurvesi saab ajutiselt koguneda. Ka elanikud saavad kaasa aidata, hoides kraavid ja truubid puhtad ning läbitavad.

VALLAVALITSUSE ISTUNGITEL

12. augustil

1. Kinnitati riigihanke „Pellet-kütuse ost“ tulemused ja otsustati sõlmida hankeleping osaühinguga Ardor maksumusega 275 eurot tonn (lisandub käibemaks).
2. Kinnitati riigihanke „Gaasi-jaama detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamine“ tulemused ja otsustati sõlmida hankeleping osaühinguga Hendrikson & Ko maksumusega 29 655 eurot (lisandub käibemaks).
3. Anti välja avaliku ürituse korraldamise luba
 - mittetulundusühingule Discgolfiklubi Hole-in-One Pärnumaa kinniste meistrivõistluste korraldamiseks Sindi Sõpruse pargis 23. augustil;
 - mittetulundusühingule Pärnu Motoclub Eesti meistrivõistluste „Pärnu Kuningas 26“ korraldamiseks Eametsa külas 16. augustil;
 - mittetulundusühingule Sindi Aerutamisklubi Pärnu jõel Sindi kärestiku alal Eesti süstaslaalomi meistrivõistluste ja Tori slaalomi korraldamiseks 22.–23. augustil ning Nordic Cup Estonia korraldamiseks 12.–13. septembril.
4. Kinnitati restaureerimise programmist 2026. aastal rahastatud projekti „Aknaraamide ja välisuste väljavahetamine“ lõpparuanne ja otsustati maksta välja Narva kristlikule neli-pühi kogudusele Immanuel 4960 eurot.
5. Nõustuti Eesti apostlik-õigeusu kiriku restaureerimistoetuse raames tehtavate tööde nimekirja muutmiseks.
6. Kinnitati ühe 2026. aasta hajasustuse programmist rahastatud projekti lõpparuanne ja otsustati välja maksta toetus.
7. Otsustati sundvalduste seadmisel.
8. Otsustati muuta Tori alevikus Oore tee 4 katastriüksuse sihtotsatarvet ja määrata uueks sihtotsatarkes 100% elamumaa.
9. Kehtestati Tohera külas Põrde kinnistu detailplaneering.
10. Anti välja projekteerimistingimused
 - Mannare külas uue 330kilovoldise õhuliini rajamiseks ja selleks vajaliku ehitusprojekti koostamiseks;
 - Urge külas Sindi alajaama kinnistule 110/20kilovoldise põhialajaama rajamiseks ning selleks vajaliku ehitusprojekti koostamiseks.
 - Kuiaru külas Alevi kinnistule elamu ehitamiseks ja selleks vajaliku ehitusprojekti koostamiseks.
11. Otsustati anda ehitusluba
 - Oore külas Kurepesa kinnistule puurkaevu rajamiseks;
 - Rütavere külas Kertu kinnistule puurkaevu rajamiseks;
 - Oore külas Albre kinnistule puurkaevu rajamiseks;
 - Eametsa külas Pajulille tee 3 kinnistule üksikelamu püstitamiseks;
 - Nurme külas Lille kinnistul

olemasoleva PVC-laotelgi lammutamiseks.

12. Anti välja korraldus „Vaideotsus“.
13. Määrati noore õpetaja ja tugispetsialisti toetus.
14. Otsustati rahastada kolme lapse lapsehoiu kohatasu.

19. augustil

1. Otsustati korraldada riigihange „Tori valla teede ja tänavate talvine hooldus 2026–2029“ ja kinnitati riigihanke alusdokumendid.
2. Otsustati sõlmida hankeleping aktsiaseltsiga Bestmarki Suurköögid summas 32 928 eurot (lisandub käibemaks) Sindi gümnaasiumi köögi keedukatelde soetamiseks.
3. Nõustuti osaühinguga Nordlin Ehitus sõlmitud töövõtulepingu maksumuse suurendamisega 14 936,75 euro (lisandub käibemaks) võrra. Tammiste algkool-kogukonnakeskuse ehituse käigus on tekkinud vajadus laiendada spordisaali kasutamise võimalusi, tagades vajaliku voolutugevuse ning nõutele vastavuse (nüüdisaegne spordinventar, tribüünid, helindus ja tabloo), ja tõhustada turvalisust.
4. Anti luba mittetulundusühingule Sindi Ultrad B-tasandi II jalgpallimänguks Tori vallas Sindi linnas Kesktänav 7 staadionil 30. augustil.
5. Anti Noorte Kotkaste Pärnumaa malevale ja Kodutütarde Pärnumaa ringkonnale avaliku ürituse luba korraldada 13. septembril Sindi linnas ja laululaval „Porgandijah 2026“.
6. Otsustati muuta Tori vallavalitsuse järgmisi korraldusi:
 - Tori vallavalitsuse 10.06.2026 korralduse nr 312 punkti 1.1. ning asendada nimetatud punktis Eesti apostlik-õigeusu kiriku (registrikood 80208476) Eesti apostlik-õigeusu kiriku Sindi Jumalailumise kogudusega (registrikood 80209056).
 - Tori vallavalitsuse 12.08.2026 korralduse nr 457 punkti 1 ning asendada nimetatud punktis Eesti apostlik-õigeusu kiriku (registrikood 80208476) Eesti apostlik-õigeusu kiriku Sindi Jumalailumise kogudusega (registrikood 80209056).
7. Otsustati anda välja projekteerimistingimused:
 - Kuiaru külas Alevi kinnistule elamu püstitamiseks ja selleks vajaliku ehitusprojekti koostamiseks;
 - Kilksama külas Põhja tee 2 kinnistule suvila püstitamiseks ja selleks vajaliku ehitusprojekti koostamiseks.
8. Otsustati muuta Selja, Tabria, Niidu ja Eavere küla viie katastriüksuse lähiaadressi.
9. Nõustuti Urge külas Kalde katastriüksuse jagamisega, määrati jagamise tulemusel moodustatavate katastriüksuste lähiaadressid ja sihtotstarbed.
10. Kinnitati ühe 2025. aasta ja ühe 2026. aasta hajasustuse programmist rahastatud projekti

lõpparuanne ja otsustati välja maksta toetused.

11. Kinnitati korteriühistute programmist rahastatud kahe projekti lõpparuanne ja otsustati maksta välja summad vastavalt sõlmitud toetuslepingutele Sauga alevikus Hirvela 6 ja Hirvela 20 korteriühistule.
12. Kinnitati 2026. aasta restaureerimise programmist rahastatud projekti lõpparuanne ja otsustati välja maksta summa vastavalt toetuslepingule Sindi linnas J. C. Wöhrmanni pst 6 omanikule.
13. Otsustati anda otsustuskorras kasutusse Sindi linnas asuv aia-maa.
14. Muudeti Sindi linnas asuva aia-maa rendilepingut.
15. Otsustati valla eelarvest rahastada kahe lapse lastehoiu kohatasu.
16. Tehti muudatused volikogu eelnõu „Tori valla arengustrateegia aastani 2035 ja eelarvestrateegia 2027–2030 eelnõu heakskiitmine ja avalikustamisele suunamine“ lisas nr 4 „Investeeringute tegevuskava 2027–2030“.

26. augustil

1. Hankes „Toetatud eluasemehoone projekteerimistööd“ tunnistati edukaks osaühingu P. P. Projekteerimine pakkumus 87 860 eurot (lisandub käibemaks) kui kõige madalama hinnaga pakkumus.
2. Anti luba täisühingule Retro Punkt ürituse „Kogukonna heaks ja laste rõõmuks“ korraldamiseks Sindis Kesktänav Tiigi pargi rohealal 19. septembril.
3. Kuna 22.08.2026 toimuma pidanud süstaslaalomi meistrivõistlused jäid halva ilma tõttu ära, anti välja uus avaliku ürituse korraldamise luba mittetulundusühingule Sindi Aerutamisklubi Tori Pärnu jõel Sindi kärestiku alal Eesti süstaslaalomi meistrivõistluste ja Tori slaalomi korraldamiseks 29.–30. augustil.
4. Nõustuti Nurme V turbatootmisala keskkonnalaos taotluse keskkonnamõju hindamise eelhindangu ja keskkonnamõju hindamise algamata jätmise otsuse eelnõuga. Aksiaselts Nurme Turvas on esitanud keskkonnaametile Lavassaare turbamaardlas asuval Nurme V turbatootmisalal maavara kaevandamiseks ja vee erikasutuseks keskkonnalaos taotluse.
5. Nõustuti Tammiste külas Kuke ja Kivi katastriüksuse vahelise piiri muutmiseks, määrati piirimuudatuse ja jagamise tulemusel moodustatavate katastriüksuste lähiaadressid ja sihtotstarbed.
6. Otsustati, et seoses Sauga kooli tuletõrjeveemahuti ehitusega tuleb taotleda Tori valla kasuks isikliku kasutusõiguse seadmist Eesti Vabariigile kuuluva Nurme külas asuva Nurme–Papsaare tee katastriüksusele.
7. Anti otsustuskorras mittetulundusühingule RC Sauga viieks aastaks tasuta kasutusse Allikivi tee 3 kinnistu Sauga alevikus mudelautode raja raja-

miseks ja sellega seotud tegevuseks.

8. Otsustati anda välja projekteerimistingimused Urumarja külas Kāo kinnistule elamu ehitamiseks ja selleks vajaliku ehitusprojekti koostamiseks.
9. Otsustati anda ehitusluba Oore külas Albre kinnistule üksik-elamu püstitamiseks.
10. Otsustati rahastada valla eelarvest kolme lapse lastehoiu kohatasu.
11. Kehtestati määrus „Pärnu jõel veesõidukitele liikluspiirangu kehtestamine“, et seada piirangud Tori valla haldusterritooriumil paiknevale Pärnu jõe osale, mis algab 120 meetrit Uuemetsa ujumiskohast vastuvoolu ja lõpeb Vesikaare tee mõttelise pikendusega Pärnu jões.

2. ja 3. septembril

1. Tunnistati kehtetuks riigihange „Sindi Gümnaasiumi automaatse tulekahjusignalsatsiooni-süsteemi (ATS) projekteerimis- ja ehitustööd“ ja otsustati korraldada uus.
2. Otsustati mittetulundustegevuse taotluste rahuldamine ja mittehuldamine.
3. Seati hüpotek Uuekuke detailplaneeringust tuleneva haldus-ülesande täitmise tagamiseks huvitatud isikule kuuluvale Rallikrossiraja kinnistule.
4. Kinnitati kahe 2026. aasta hajasustuse programmist rahastatud projekti lõpparuanded ja otsustati välja maksta toetused.
5. Kinnitati korteriühistute programmist rahastatud projekti „Jalakäijate ala (kõnnitee) renoveerimine“ lõpparuanne ja otsustati välja maksta toetus Jõesuu külas Keskuse põik 3 korteriühistule vastavalt toetuslepingule.
6. Määrati Sauga alevikus asuva liikluspinnakohanimeks Kuld-noka põik ning muudeti ruumikujud.
7. Muudeti Tori vallavalitsuse 19.08.2026 korraldust nr 486 „Kalde katastriüksuse jagamine, lähiaadresside ning maa sihtotstarbe määramine“.
8. Nõustuti Parisselja, Nurme, Elbu ja Eavere külas asuvate katastriüksuste jagamisega, määrati katastriüksustele lähiaadressid ja sihtotstarbed.
9. Võeti vastu Sauga alevikus Jäneselja 9 kinnistu detailplaneering.
10. Anti välja projekteerimistingimused:
 - Sindi linnas Jõekalda 3 kinnistule elamu ehitamiseks ning selleks vajaliku ehitusprojekti koostamiseks ja detailplaneeringus käsitletud hoonestusala täpsustamiseks.
 - Sindi linnas Lühike 7 kinnistu kuuri rekonstrueerimiseks ja selleks vajaliku ehitusprojekti koostamiseks.
 - Tammiste külas Pärnaõie tee 4 kinnistule elamu ehitamiseks ja selleks vajaliku ehitusprojekti koostamiseks.
 - Kilksama külas Konnakotka tee 3 kinnistule tootmishoone rajamiseks ning selleks vajaliku ehitusprojekti koostamiseks.

11. Anti välja ehitusluba

- Tammiste külas Sooviku 18 kinnistule üksikelamu püstitamiseks ja seda teenindavate tehnovõrkude (veevarustuse ja kanalisatsiooni) rajamiseks.
 - Päriveri külas Siimo kinnistule puurkaevu rajamiseks.
 - Are alevikus Päriveri tee 11 kinnistule reoveekanalisatsiooni liitumistorustiku rajamiseks Are alevikus Kuuse 1 tarbeks.
 - Piistaoja külas 19271 Tootsi–Piistaoja tee; Katsejaama tee 1; Oja; Piistaoja–Pooli ja Töökoja kinnistule reovee kanalisatsiooni survetorustiku rajamiseks.
12. Anti välja korraldus lapsehoiu-teenuse kohatasust vabastamise ja kohatasu tagastamise kohta.
 13. Anti välja korraldus igapäevaelu toetamise teenuse osutamise ruumide kulude katteks.
 14. Otsustati sõlmida ühe isikuga sotsiaaleluruumi üürileping.
 15. Otsustati sõlmida hankeleping riigihankes „Toetatud eluasemehoone projekteerimistööd“ osaühinguga P.P. Projekteerimine maksumusega 87 860 eurot (lisandub käibemaks).

9. ja 11. septembril

1. Määrati ühele isikule noore õpetaja ja spetsialisti toetus.
2. Lükati tagasi riigihankes „Tori rahvamaja lava elektri- ja valgus-süsteemide väljajahitamine“ esitatud ainuke pakkumus hankelepingu eeldatava maksumuse ületamise tõttu.
3. Nõustuti aktsiaseltsi Eesti Keskkonnateenused keskkonnalaos nr KL-523472 muutmise ja keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuse eelnõudega.
4. Nõustuti osaühingu Millberry keskkonnalaos nr KL-517339 muutmise taotlusega.
5. Eraldati Sindi aerutamisklubile 2000 eurot ürituse korraldamise toetust.
6. Anti välja korraldus sundvalduse seadmisel.
7. Nõustuti Kilksama külas kolme katastriüksuse jagamisega, määrati jagamise tulemusena tekkinud uutele katastriüksustele lähiaadressid ja sihtotstarbed.
8. Nõustuti Piistaoja külas Lilleoja katastriüksuse jagamisega, määrati jagamise tulemusel moodustatavate katastriüksuste lähiaadressid ja sihtotstarbed.
9. Muudeti Tori vallavalitsuse 31.07.2024 korraldust nr 438 „Metsavälja katastriüksuse jagamine, lähiaadresside ja sihtotstarbe määramine“.
10. Otsustati suunata alaealine asendushooldusteenusele.
11. Kinnitati korteriühistute programmist rahastatud kahe projekti lõpparuanded ja otsustati maksta välja vastavalt toetuslepingutele toetused Sauga alevikus Hirvela 24 ja Tori alevikus Pärnu mnt 23 korteriühistule.
12. Otsustati korraldada lihthanke-menetlusega riigihange „Sauga kooli tuletõrjeveemahutite ja kuivhüdrandi rajamine“ ja kinnitati riigihanke alusdokumendid.

VOLIKOGU ISTUNGIL

17. septembril

- 1. Vallasekretär Siiri Jõeranna informatsioon Tori valla valimiskomisjoni 26.08.2026 otsuse kohta, millega peatatakse volikogu liikme Erki Uudikase volitused Tori vallavolikogu liikmena. Volikogu liikmeks määratakse asendusliige Katrin Hansumäe.
- 2. Muudeti Tori valla põhimäärust.
- 3. Võeti vastu Tori valla 2026. aasta esimene lisa-eelarve.
- 4. Muudeti Tori vallavolikogu 19.03.2026 määrust nr 13 „Sotsiaaltoetuste määramise ja maksmise kord“.
- 5. Anti Tori vallavalitsusele nõusolek võtta 2027. aastal rahalisi kohustusi kuni 625 631 eurot Kilksama külas Kirjuta, Veermiku ja Velje tee avalikult kasutatava tee ning sellega seotud rajatiste, ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rajatiste, sademeveelahenduse, tuletõrje veevõtukoha ja välisvalgustuse rajamiseks.
- 6. Otsustati korraldada elektrooniline enampakkumine kinnisasjade (Kilksama külas Veermiku tee 1, Veermiku tee 3, Kirjuta tee 3, Kirjuta tee 10 ja Velje tee 1) koormamiseks hoonestusõigusega 50 aastaks.
- 7. Muudeti vallavalitsuse struktuuri alates 01.10.2026 ja otsustati lisada elanikkonnakaitse spetsialisti tökohale 0,5 koormust (kokku 1,0 koormust).
- 8. Võeti vastu Are alevikus Ojajõe katastriüksuse detailplaneering.
- 9. Kehtestati Kõrsa külas Uuekuu kinnistu detailplaneering.
- 10. Otsustati omandada osaühingult Scanweld Ehitus Tori vallale tasuta Eametsa külas Tulika tee 1 katastriüksuse ja Meespea tee 2 katastriüksuse jagamisel tekkivad katastriüksused koos nendel paiknevate detailplaneeringu kohaselt väljaehitatud rajatistega.
- 11. Otsustati omandada Räägu külas Alliku kinnistu koosseisu kuuluv Märgise tee T3 katastriüksus hinnaga 5778 eurot vallaelanike huvides Märgise tee avalikuks kasutamiseks määramise eesmärgil.
- 12. Otsustati omandada Kilksama külas Taara tee 5 kinnistu hinnaga 14 000 eurot vallaelanike huvides Tammiku tee elurajooni avaliku ruumi tekitamise eesmärgil.
- 13. Vallavanema ülevaade 4. septembri ülejutusest Sindi linnas ja Tammiste külas.

Algas Sindi lähiala ideevõistlus

KATI SAAGIM
KOMMUNIKATSIOONINÕUNIK

Maa- ja ruumiamet, Tori vald ning Eesti arhitektide liit kuulutasid välja Sindi keskuse lähiala ideevõistluse, millega otsitakse terviklikku ja tulevikku vaatavat lahendust piirkonnale, millest soovitakse kujundada nüüdisaegne, hästi toimiv ja atraktiivne keskuse osa. See piirkond on Hariduse tänava, Pärnu maantee, Vee, Ringi ja Veetorni tänava ning Paide maantee vaheline ala. Praegu on tegu alakasutatud, kuid väga hea asukohaga alaga, millele soovitakse leida uus ja selge identiteet.

Oodatud on ideed, mis

- annavad piirkonnale uue ilme,
- toovad alale rohkem tegevust ja elu,
- loovad eeldused elamuarenduseks,
- ühendavad paremini olulised teenused, sihtkohad ja liikumisteed.

Ideevõistluse eesmärk on leida Sindile sobiv ja elluviidav lahendus, mis toetab kogu keskuse arengut ning võib tulevikus olla eeskujuks teistele Eesti väikekeskustele. Võistluse tingimustega saab tutvuda ja täpsemat teavet riigihangete registris.

OLULINE INFO

Ideekavandite esitamise tähtaeg: 15. oktoober 2026

Korraldajad: maa- ja ruumiamet, Tori vald, Eesti arhitektide liit

Võistlusala: Hariduse tn, Pärnu mnt, Vee, Ringi ja Veetorni tn ning Paide mnt vaheline ala Sindis

Varjumisoskus nagu esmaabi ABC

SILVER KUUSIK
PÄÄSTEAMETI OHUTEAVITUSE
NÕUNIK

Mis on ühist varjumis-
oskuse ja esmaabi
ABC-l? Mõlema puhul
kehtib sama: kui see
on kord juba sel-
geks saanud, püsib ta
lihasmälu. Mõlema
puhul loodame, et
neid ei lähe kunagi
tarvis, kuid kui olu-
kord oskuse kasuta-
mist siiski nõuab, on
aeg kallis ja sekundid
kaalul ning õigest
tegevusest sõltub
elu. Seetõttu vaja-
vadki mõlemad osku-
sed aeg-ajalt lihvimist,
meeldetuletamist ja
harjutamist.

Eestis on sireenivõrgustiku
testimisest saanud viimase
paari aasta jooksul rutiin.
Kolm korda aastas kõlavad
sireenid kogu Eestis ning
elanikkonnale saadetakse
sõnumid ja äpiteavitused.
Igale testile eelneb ulatuslik
teavituskampaania, et see ei
tuleks välguna selgest tae-
vast. Uuringud näitavad, et
elanikud on ohuteavitusega
üsnä hästi kursis ja just siree-
nid on need, mis ohuteavitu-
sele mõeldes esmalt meelde
tulevad.
Mõnevõrra vähem mõel-
dakse, kuidas toimida siis,
kui sireen kõlab. Rutiinsele
testile ei pruugita tahta kuigi
palju tähelepanu pöörata, ent
oskused püsivad siis, kui neid
aeg-ajalt meelde tuletada.
Nii nagu vaatame üle koduse

apteegikapi sisu ja meenu-
tame, kuidas verejooksu
peatada või inimest elustada,
tuleb mõne aja tagant meelde
tuletada ka need oskused,
mida kasutada siis, kui siree-
nid käivituvad.
Põhitõed on lihtsad. Hoia
mees, et kui sireenid käi-
vituvad, on neil vaid üks
tähtsus: varju kohe. Kui
asud varjumiskohaga hoo-
nes, liigu kohe sinna. Kui
see pole võimalik, varju lähi-
masse siseruumi võimalikult
madalal korrusel. Varjumisel
pea mees kahe seina reeg-
lit: jälgi, et sinu ja õue vahele
jääks vähemalt kaks tuge-
vamat seina. Hoia eemale
suurtest klaaspindadest,
ustest ja akendest ning või-
malusel eelista madalamaid
korruseid. Kui oled õues,
jookse lähimasse siseruumi.
Kui see pole võimalik, heida
maha ning kata pea ja kael
käte või pehme esemega.
Varjumiskohas püsi seni,
kuni saad ametlikest kana-
litest infot, et oht on möö-
das.
Kodu ja ka töökoht tasub
vaadata üle selle pilguga,
kuhu seal vajadusel varjuda.
Uuri tööandjalt või korter-
majas oma ühistult, kas majal
on olemas või koostamisel
varjumisplaan. Varjumisest
ja selle oskuse vajalikkusest
tasub rääkida pere ja lähe-
dastega. Mida teadlikumad
oleme, seda rahulikumalt
seisame ohtudega silmitsi.
Oktoober on elanik-
konnakaitsekuu ning on
paras aeg varjumisoskusi
meelde tuletada ja läbi
proovida. 14. oktoobril
15.00–15.10 testib pääste-
amet koos partneritega üle-

**Avalikud varjumiskohad
Tori vallas**

MEHIS BORN
TORI VALLA ELANIKKONNAKAITSE SPETSIALIST

- Sauga teenuskeskus, Selja tee 1a, Sauga alevik
- Sindi lasteaed, Kooli 2a, Sindi linn
- Tori põhikool, Virula 11, Tori alevik
- Tori vallavalitsus, Pärnu mnt 12, Sindi linn

Avaliku varjumiskoha sissepääsud on tähistatud sinise kolmnurgaga oranžil taustal. Varjumiskohad on mõeldud kõigile, kes on ohu korral avalikus ruumis ja kellel ei ole läheduses muud sobivat kohta, kuhu kiiresti varjuda.

**OHUTEAVITUSE TEST
14.10.2026**

14. OKTOOBRI KELL 15.00-15.10 TOIMUB OHUTEAVITUSSÜSTEEMI
EE-ALARM TESTIMINE. REAALSET OHTU EI OLE!

TORI VALD

 SAAD
ÄPITEAVITUSE

 NÄED RIBATEKSTI
ERRI KANALITES

 SAAD ENNE TESTI SMS-IGA
MEELDETULETUSE

Lisainfo **WWW.OLEVALMIS.EE** Riiginfo telefon **1247** **PÄÄSTEAMET**

riigilist ohuteavitussüsteemi
EE-ALARM ja suuremates
asulates käivituvad sireenid.
Enne sireenide käivitamist
saabub mobiiltelefonidesse
SMS, Eesti äpp ja „Ole val-
mis!“ rakendus teavitavad
samuti testist. Infot jagab ka
Eesti rahvusringhääling. Sel
hetkel tasub läbi mängida
või vähemalt mõelda, kuhu
ja kuidas varjuksid sina just
selles kohas, kus testi ajal
parajasti viibid. Nii hoolitsed
selle eest, et varjumisoskus
püsib värskena ja tead, kui-
das ohuolukordades käituda.

Loe lähemalt, kuidas varjuda
olevalmis.ee/varjumine.

Vabaühendused saavad küsida toetust

Vabaühendustel on võima-
lik vallavalitsuselt taotleda
mitmesuguseid toetusi. Toe-
tusi antakse tegevusteks,
mis toimuvad Tori vallas, on
mõeldud Tori valla elanikele,
tutvustavad valda laiemale
üldsusele või on muul viisil
vallaga seotud. Tingimus
on, et tegevusega ei taotleta
kasumit.
Ürituse korraldamise
toetus on mõeldud kogu-
konnale suunatud ürituse
korraldamise kulude kat-
teks. Toetust antakse kuni
1000 eurot ürituse kohta,
kuid mitte üle 10 000 euro
aastas taotleja kohta. Toe-
tust saab taotleda kogu aasta
vältel, esitades taotluse
vähemalt kuu enne üritust.
Taotlused kogutakse iga kuu
kokku, komisjon vaatab need
läbi järgneval kuul.
Ühekordne toetus on
mõeldud projektide elluvi-

miseks ning taotlejale vajaliku
inventari ja esemete soeta-
miseks. Toetust antakse kuni
300 eurot aastas ja seda saab
taotleda aasta ringi.
Kaasfinantseerimise
toetus on mõeldud projek-
tide omaosaluse katteks, kui
projekti rahastatakse eri fon-
didest või programmidest.
Toetust saab taotleda ka
juhu, kui projekti rahastab
osaliselt taotleja ise, näiteks
erakorraliste kulude kat-
teks (seadmete remont, avari-
ide lahendamine). Toetust
antakse kuni 80 protsenti
kaasfinantseeringu summast
ning seda saab taotleda aasta
ringi.
Tegevustoetus on mõel-
dud eelkõige taotleja iga-
päevaste kulude katteks.
Tegevustoetust võivad taot-
leda mittetulundusühingud
ja sihtasutused, mis tegutse-
vad Tori vallas või mille tege-

vusest saavad kasu Tori valla
elanikud, sealhulgas avalikes
huvides tegevsevad ühingud.
Üldjuhul antakse tegevus-
toetust ühele taotlejale aastas
kuni 8000 eurot. Tegevus-
toetuse taotlus tuleb esitada
1. novembriks. Toetatakse
tegevust, mis ei ole reguleeri-
tud riigi ega Tori valla teiste
õigusaktidega. See tähendab,
et tegevustoetust ei saa taot-
leda huvikoolid ega erahuvi-
erakorraliste kulude kat-
teks (seadmete remont, avari-
ide lahendamine). Toetust
antakse kuni 80 protsenti
kaasfinantseeringu summast
ning seda saab taotleda aasta
ringi.
Tegevustoetus on mõel-
dud eelkõige taotleja iga-
päevaste kulude katteks.
Tegevustoetust võivad taot-
leda mittetulundusühingud
ja sihtasutused, mis tegutse-
vad Tori vallas või mille tege-

andja tervise- ja spordihüviti-
sega.
Kogukonnakeskuste
toetus on mõeldud mitte-
tulundusühingutele, mille
põhitgevus on kogukonna
ja/või külaliikumise arenda-
mine ning kodanikualgatus
ja ühistgevuse aktiveeri-
mine. Toetust saab kasutada
hoone majandamiskuludeks,
avalike teenuste pakkumi-
seks, ühe töötaja palgakulu-
deks, huviringide tegevuseks
ning muude enne kokku lepi-
tud kulude katteks. Üldjuhul
on suurim toetussumma
40 000 eurot aastas. Taotlus
tuleb esitada 1. novemb-
riks.

Rohkem infot ning taotluste ja aruannete vormid leiab valla
kodulehelt <https://www.torivald.ee/vabauhenduste-toetus>,
<https://www.torivald.ee/kogukonnakeskuste-toetus>.

Küsimuste korral palume ühendust võtta: arendusspetsialist
Ave Lääne, tel 5749 3555, e-post ave.laane@torivald.ee.

Algatati Eametsa Jõeveere kinnistu detailplaneering

PIRET KALLAS
PLANEERIMISSPETSIALIST

Tori vallavolikogu 19. augusti 2026 otsusega nr 66 on algatatud detailplaneeringu koostamine ja jäetud algatamata keskkonnamõju strateegiline hindamine Eametsa külas Jõeveere kinnistul.

Detailplaneeringu eesmärk on leida lahendus ja võimalused Jõeveere kinnistule kardikeskus rajada. Kinnistule kavandatakse rajada ca 5000 m² suurune hoone, mis sisaldab sisekardirada, lao-/rendibokse, ning teenindav hooneosa koos ööbimis- ja söögikohaga. Lisaks on planeeritud rajada kaks asfaltkattega välikardirada (ca 750 m hobikardirada ja ca 1450 m võistluskardirada) ning ca 800 m rallikrossi-/driftirada ja kruusakattega ca 1400 m rallikrossirada. Detailplaneeringuga kavandatu võib vajada Sauga jõe

ehituskeeluvööndi (EKV) vähendamist (ehituskeeluvöönd laieneb kalda piiranguvööndi alasest metsamaal). Juurdepääs planeeritakse Lennuvälja teelt.

Kinnistu piirneb põhjast maatulundus- ja tootmismaa, idast transpordimaa, läänest Sauga jõe ja lõunast maatulundusmaaga. Teisel pool jõge Pärnu linna territooriumil asuvad maatulundus-, elamu- ja ärimaad.

Kehtivas Sauga valla üldplaneeringus ei ole Jõeveere kinnistu ulatuses maa juhtotstarvet määratud. Kavan-

datud tegevuse ala piirneb olemasoleva ja perspektiivse tootmismaa ja roheala ning lennuväljaga. Kehtiva Sauga valla üldplaneeringu kohaselt on lähipiirkonnas ette nähtud äri- ja tootmismaa juhtotstarbega alad, millel on lubatud mitmekülgne ette-

võtlus- ja teenindustegevus.

Detailplaneeringuga muudetakse kehtivat üldplaneeringut. Detailplaneeringu dokumentidega saab tutvuda valla kodulehel <https://www.torivald.ee/menetluses-detailplaneeringud#joeveere-dp>.

Jänesselja 9 detailplaneeringu avalik väljapanek

PIRET KALLAS
PLANEERIMISSPETSIALIST

Tori vallavalitsus korraldab 28. septembrist 12. oktoobri 2026 Jänesselja 9 kinnistu (Olerexi tankla) detailplaneeringu avaliku väljapaneku.

Planeeringualal asub praegugi tankla, mille asemel ehitatakse uus tankla koos teenindusjaamaga. Planeeritakse rajada maa-alused mahutid ja veokite parkla (osaliselt tiigi asemele), samuti uus tuletõrje veevõtukoht.

Planeeringuga nähakse ette ühe äri- ja transpordimaa sihtotstarbega krundi moodustamine (Jänesselja tänava äärsel jalgteel tarbeks). Ärimaa krundile määratakse ehitusõigus tankla koos seda teenindavate rajatiste püstitamiseks. Suurim lubatud ehitistealune pind on 500 m², hoonete maksimumkõrgus 8 m ja sügavus 4 m.

Hoonete ja rajatiste täpne lahendus määratakse projektis hoonestusala mahus.

Kütusemahutid peavad olema maa-alused ja asuma hoonestusalas.

Planeeringuala paikneb Sauga alevikus Tallinna-Pärnu-Ikla põhimaantee nr 5 (Via Baltica) ääres. Planeeringuala kontaktvööndis asuvad põhja-loode suunas tootmis- ja laohooned. Edelasse jääb Sauga noortekeskus ja lõunasse Coopi esmatarbekauplus. Ida pool asub põhimaantee nr 4 Via Baltica. Teisel pool maanteed on Tori vallavalitsuse teenuskeskus ja Tākupoisi tankla ning restoran.

Kehtiva Sauga valla üldplaneeringu kohaselt paikneb planeeringuala äri- ja teenindusettevõtte maa-alal.

Sauga valla üldplaneeringu seletuskirja kohaselt on äri- ja teenindusettevõtte maa-alal kaubandus-, teenindus-, toitlustus-, majutus-, büroo- ja pangahoone, postkontori, tankla ja turu maa-alad. Detailplaneeringuga ei muudeta Sauga valla kehtivat üldplaneeringut.

Detailplaneeringu dokumentidega on võimalik tutvuda Tori valla kodulehel <https://www.torivald.ee/menetluses-detailplaneeringud#janesselja-tn-9-dp> ja eelneval kokkuleppel Sauga teenuskeskuses Selja tee 1a.

Arvamused ja ettepanekud detailplaneeringu lahenduse kohta palume esitada e-kirja teel aadressil tori@torivald.ee või kirjalikult Tori vallavalitsusele (Pärnu mnt 12, Sindi, Tori vald, 86703 Pärnu maa-

kond).

Algatati Tammiste Pika kinnistu detailplaneering

PIRET KALLAS
PLANEERIMISSPETSIALIST

Tori vallavolikogu 19. augusti 2026 otsusega nr 67 on algatatud detailplaneeringu koostamine ja jäetud algatamata keskkonnamõju strateegiline hindamine Tammiste külas Pika kinnistul.

Planeeringu eesmärk on jagada Pika kinnistu (1,95 ha, 100% maatulundusmaa) 12 krundiks: kaheks liiklusmaaks ja kümneks elamumaa krundiks. Elamumaale on ette nähtud üksik- või kaksik-elamute püstitamise võimalus. Kinnistu on hoonestamata. Juurdepääs tagatakse Ritsika tee ja Staadioni tänava kaudu. Detailplaneeringuga määratakse hoonestusala ja antakse ehitusõigus krundile elamu ja abihoonete ehitamiseks ning lahendatakse vajalik taristu ja haljastus.

Planeeringuala asub Tammiste külas Ritsika tee ääres Tammiste lasteaia vahetus läheduses. Planeeringuala külgneb edelast Artna elamumaa, Tammiste lasteaed-alkkooli ja Staadioni tee kinnistuga. Põhjas külgneb planeeringuala Vana-Pikamaa metsaga. Teistes suundades asuvad põllumajandusmaad (Pahkema, Kuke, Susivälja). Planeeringualale lähimad elamud

on Artna (külgneb vahetult) ja Ees-Tammiku (130 m). Teisele poole Ritsika teed (üle 80 m) on kavandatud uuselamurajoon (Susimetsa arendusala).

Pika kinnistu planeeringuala külgneb vahetult Tammiste lasteaed-alkkooli kinnistule kavandatud staadioniga, mille detailplaneering kehtestati 18. jaanuaril 2024. Detailplaneeringu koostamisel tuleb arvestada kavandatava kogukonnakeskuse ning selle juurde planeeritud staadioni ja spordiväljaku lähedusega ning vältida vastuolusid kogukonnakeskuse tegevusega. Vajadusel tuleb planeeringulahenduses ette näha sobivad puhvriahendused, sealhulgas haljastus või piirded elamuala ja staadioni vahel.

Kehtiva Sauga valla (kehtestatud 2018) üldplaneeringu kohaselt ei ole Pika kinnistu (koos ümbritsevate põllumajanduslike maadega) maakasutuse juhtotstarve määratletud. Pika kinnistule ei ole elamuehituse perspektiivi ette nähtud, ala pole ka liidetud kõrvalasustatusega tiheasustusalaga koosseisu. Seega tuleb käesolevat detailplaneeringut käsitleda üldplaneeringu põhilahendust muutvana.

Sauga tehnotark laieneb: vald valmistas ette uute ettevõtluskruuntide enampakkumist

AVE LÄÄNE
ARENDESPETSIALIST

Tori vald astub järgmise olulise sammu Sauga tehnotarku arendamisel. Pärast I etapi edukat väljaarendamist ja kruntide kasutuselevõttu valmistas vald ette II etapi ettevõtluskruuntide enampakkumist, et tuua piirkonda uusi investeeringuid, luua töökohti ja ettevõtlusvõimalusi.

Sauga tehnotarku üks eeliseid on selle strateegiline asukoht. Ettevõtlusala paikneb vahetult Pärnu linnapiiri lähedal ning alla kilomeetri kaugusel Via Balticast Sauga ringtee ääres Alexela teenindusjaama vahetus läheduses. Pärnu keskus, sadam ja lennuväli jäävad lühikese sõidu kaugusele, mis muudab ala atraktiivseks nii kohalikul turul tegutsevatele ettevõtetele kui ka ekspordile keskenduvatele tootjatele.

Tehnotark on aastate jooksul kujunenud üheks Pärnumaa tuntumaks ettevõtlusalaks. Senine kogemus näitab, et huvi piirkonna

vastu on püsinud ning vajadus uute ettevõtluskruuntide järele ei ole kadunud.

Esmajärjekorras plaanib vald enampakkumisele suunata viis Kilksama küla ettevõtluskruunti kogupindalaga ligikaudu 46 000 ruutmeetrit: Veermiku tee 1, Veermiku tee 3, Kirjuta tee 3, Kirjuta tee 10 ja Velje tee 1. Kõik krundid on kavandatud äri- ja tootmismaa ning sobivad nii tootmis-, lao-, logistika- kui ka teenindusettevõtetele.

Kehtiv detailplaneering võimaldab rajada igale krundile kuni neli hoonet ning kasutada kuni poolt kinnistu

pindalast ehitusaluse pinnana.

Tori vallavanema Lauri Luuri sõnul ei ole tehnotarku arendamine pelgalt kinnisvara müük, vaid pikaajaline investeering piirkonna arengusse. „Omavalitsuse ülesanne on luua ettevõtjatele keskkond, kus neil on võimalik investeerida, kasvada ja uusi töökohti luua. Sauga tehnotark on hea näide sellest, kuidas avalik taristuinvesteering võib aidata kaasa kogu piirkonna arengule. II etapi käivitamisega soovime pakkuda uusi võimalusi ettevõtetele, kes otsivad head asukohta ja val-

mis arengupotentsiaaliga piirkonda,“ ütles ta.

Enne kinnistute kasutuselevõttu rajab vald piirkonda vajaliku taristu. Plaanis on välja ehitada avalikult kasutatav tee, vee- ja kanalisatsioonirajatised, sademeveelahendused, välisvalgustus. Elektrienergia ühenduse rajamise korraldab ja seda rahastab tulevane omanik ise. Taristu väljaehitamine võimaldab tulevastel krundiomanikel keskenduda oma investeeringute elluviimisele ning alustada hoonete rajamist võimalikult kiiresti.

Hoonestusõigus seatakse

50 aastaks. Kui hoonestaja on kokku lepitud ehituskohustuse täitnud ja alustanud majandustegevusega, võib ta kinnisasja tasuta endale omandada. Hoonestusõiguse lõppemisel või hoonestusõiguse omanikule langemisel muutuvad kinnisasjal asuvad hoone(d) ja rajatised kinnisasja oluliseks osaks.

Enampakkumise täpsed tingimused ja tähtajad avalikustatakse septembri lõpus valla kodulehel. Lisainfo saamiseks pöörduge Tori vallavanema Lauri Luuri poole e-posti aadressil lauri.luuri@torivald.ee.

FOTO: KATI SAAGIM

Uuenenud Tori põhikool avas ukse

KATI SAAGIM
KOMMUNIKATSIOONINÕUNIK

Augusti viimasel päeval pääses Tori põhikooli pere üle aasta kestnud ehituse järel ajutiselt pindadelt taas oma majja.

Kooli direktor Pille Usin meenutas, et viimane aasta nõudis kogu kooliperelt palju kohanemist ja kannatlikkust. „See ei olnud mugav, kuid pidasime vastu. Nüüd on aeg seda maja päriselt kasutama hakata,“ ütles koolijuht. „Loodan, et sellest saab soe ja mõnus kool, kuhu õpilased tahavad tulla, kus õpetajatel on hea töötada ning kuhu vilistlasedki rõõmuga tagasi tulevad. Kooli ei tee kooliks seinad ega tehnosüsteemid, vaid inimesed.“

Ehitaja, OÜ Optimus Ehituse tegevjuht Urmas Kivistik märkis, et iga objekt on eriline, kuid koolimaja rekonstrueerimine kannab alati suuremat tähendust, sest siin veedavad lapsed suure osa oma päevast, saavad teadmisi, leiavad sõpru ja teevad esimesi samme oma tuleviku suunas. Kivistik tänas tellija

esindajaid, projekteerijaid, järelevalvet, koostööpartnereid, ehitajaid ja kooliperet kannatlikkuse ning meeldiva koostöö eest.

Vallavanem Lauri Luur tõi esile, et algul kavandatud tööst kasvas välja palju suurem rekonstrueerimisprojekt. Kui esiti oli plaan teha korda eelkõige ventilatsioonisüsteem, siis peagi sai selgeks, et kooli seisukord vajab palju põhjalikumat lähenemist. Seetõttu otsustati, et kui juba teha, siis korralikult. „Mul on hea meel, et tulemus sai väärkas ning koolipere saab õppeaastat alustada nüüdisaegses ja energiatõhusas koolimajas,“ rõõmustas Luur.

Tori põhikool tegutseb kahes eri ajal valminud hooneosas. Vanem osa valmis 1962. aastal ning uuem juurdeehitus 2000. aastal. Rekonstrueerimise käigus uuendati põhjalikult mõlemad osad. Hoone sai uue soojustuse ja värske välisilme, rajati soojustagastusega ventilatsioonisüsteem ning ajakohastati küttesüsteem ja valgustus.

Söökla kohale ehitati ventilatsiooniseadmete tarbeks uus teise korruse osa ning katusele paigaldati päikese-

paneelid. Päikesepoolsete klassiruumide aknad varustati elektriliselt juhitavate ruloodega, vahetati välja suurem osa uksti ja aknaid ning värskendati kõik klassiruumid.

Uuenduskuuri läbis ka vundament. Rajati uus drenaaži- ja hüdroisolatsioonisüsteem, soojustati vundament – see lahendas aastaid keldriruume mõjutanud niiskuspõrlemid. Vajadusel saab korrastatud keldrit kasutada varjumiskohana.

Pilku püüavad klassiruumide ukseid, mida kaunistavad Tori rahvarõivavöö mustrid. Koolijuhi sõnul loob kohaliku kultuuripärandiga seotud kujundus majas ühtse ilme ning kannab traditsiooniliselt kaitsvat tähendust. Uste kaunistamist toetasid kaudselt vilistlased, kes osalesid kooli 150. aastapäeva tähistamisel.

Rekonstrueerimistööde kogumaksumus koos lisatöödega oli 3 077 978 eurot, riigi tugiteenuste keskus toetas 1 339 897 euroga. Ehitas OÜ Optimus Ehitus ning omanikujärelevalve eest vastutas OÜ Tarindiprof.

Renoveeritud kooli avamine, esiplaanil direktor Pille Usin.

FOTO: ÜLO SOOMETS

Vöökiri siseustel.

FOTO: KATI SAAGIM

Are kool märgiti kiusuennetaja kooli konkursil ära

PILLE VAIKSAAR
ARE KOOLI DIREKTOR

Augustis toimus Sillamäel kiusamisvaba kooli ehk KiVa programmiga liitunud koolide suvekool „Tarkus toetada teisi, oskus hoida ennast“.

Suvekool on mõeldud koolide KiVa-tiimidele, õpetajatele ja koolijuhtidele õppeaasta sisukaks stardiks. Kahe päeva jooksul pakuti inspireerivaid loenguid, praktilisi töötube ja toreid kohtumisi kolleegidega. Suvekoolist võttis juba mitmendat aastat osa Are kooli KiVa-tiim.

Suvepäevi väisanud haridus- ja teadusminister Kristina Kallas tunnustas kooli, kus kiusamise ennetuse nimel tehakse järjekindlat ja teadlikku tööd. Minister tõdes: „See ei ole õpetajatele sugugi väike lisaülesanne, eriti ajal, mil nende koormus on niigi suur. Ajal, mil noorte omavaheline vägivald ja kiusamine on endiselt tõsine probleem ning kool üksi seda lahendada ei saa, sõltub väga

FOTO: KIVA

KiVa tegevjuht Triinu Purru (vasakult), minister Kristina Kallas, Are kooli meeskond Kärt Pähkel, Kätlin Pähk, Pille Kuusik, Kristi Mölder, KiVa juhatus liige Kristiina Treial.

palju meist, täiskasvanutest – sellest, kuidas me ise üksteisega räägime, erimeelsusi lahendame ja teisi kohtleme. Lapsed õpivad eelkõige meie eeskujust. Seepärast väärivad kõik koolid ja õpetajad, kes turvalisema koolikeskkonna nimel iga päev tööd teevad, suurt tunnustust.“

Suvekoolis anti juba ühek-

sandat aastat välja aasta kiusuennetaja kooli tiitel. Kandidaate oli 12. Esikoha pälvis Ehte humanitaargümnaasium, teise koha saavutas Are kool ning kolmanda Põlva Jakobi kool.

Oleme uhked, et meie koolis on õppimise kõrval hinnatud just märkamise ja hoolivus, kiusamist me ei salli!

Tori lasteaia rühmad ristiti ümber

FOTO ERAKOGUST

KRISTI TOHV JA KAIRI MERILA
TORI LASTEAIA ÕPETAJAD

September on Tori lasteaia kaasa toonud põnevaid muudatusi.

Tarkusepäeval kogunes kogu lasteaia pere lipuväljakule, et tähistada õppeaasta algust. Tänavune pidupäev oli eriline, kuna direktor kuulutas välja rühmade uued nimed. Nüüdsest kannavad Tori lasteaia rühmad kodukoha hobusekasvatuse tavast inspireeritud nimesid: Kiikhobuke, Ponike, Varsake ja Tulihobuke.

Uued nimed annavad igale rühmale oma näo ja loo. Hobustega seotud nimede kaudu saavad lapsed mänguliselt tutvuda Tori kultuuri ja traditsioonidega. Täname kõiki nimekonkursil osale-nuid: pakutud nimede hulgas oli palju vahvaid ja omanäolisi ideid.

Alanud õppeaasta toob kaas ka põnevaid ettevõtmisi. Sel aastal osalevad kaks Tori lasteaia rühma ennetustegevuses „Seikluste laegas –

Tulihobukese rühma lapsed ja õpetajad.

sõpradega liikumise ja maitsete maailmas“, et toetada kolme- kuni seitsmeaastaste laste tervislike toitumis- ja liikumisharjumuste kujunemist. „Seikluste laeka“ keskne tegelane on lõbus kanguru, kes kutsub põnne mängulise ja praktilise tegevuse kaudu avastama, kuidas mitmekesist toetuda, rohkem liikuda, vähendada istumisaega ja juua piisavalt vett.

Lastele tähendab see mängu, katsetamise, avastamise ja ühistegevuse kaudu

õppimist. Tervislikud valikud ei pea olema keerulised ega igavad – neid saab harjutada rõõmsalt ja loomulikult koos sõpradega. Just lapsepõlves kujunenud head harjumused võivad saata inimest kogu elu.

Ühtlasi algas lasteaia septembris teekond, mis toob kaasa palju õppimist, mängimist, liikumist ja üheskoos tegutsemist. Kuu jooksul ootavad lapsi ja vanemaid sügisnäitused ning kogu lasteaia pere saab osa suurest spordipäevast.

Rahvatarkus: Koos kartagi on kergem kui jalg olla üksinda.

Mis on psühholoogiline esmaabi?
(Koolitaja Karin Luts)

Me ei pea oskama teise inimese muret ära võtta. Küll aga saame osata olla tema kõrval nii, et ta ei jääks oma murega üksi. Toetaja ei ole lahendaja – õpime tundma ka enda piire!

Kuidas olla toeks, kui teisel on raske?

Praktiline koolitus: Kuidas olla toeks, kui teisel on raske?
Psühholoogilise esmaabi andmise kunst
6. oktoobril 2026 kell 13.00–15.00
Pärnu Keskraamatukogu suures saalis (Akadeemia 3, Pärnu)
Koolitaja **Karin Luts**
Osalemine PRII

HARIDUS- JA TEADUSMINISTEERIUM

Sauga põhikool

FOTO: BERIT ANN ALLIKA

Sauga põhikooli 1.a klass, õpetaja Lea Tali.

Sauga põhikooli 1.b klass, õpetaja Merlin Kajalainen.

Are kooli 1. klass

FOTO: AIRIKA VETIK

Esimeses reas (vasakult): Armin Pöldur, Eliise Hiienurm, Keron Kremer, Kaisa Krusemann, Lenna Tiitus, Konrad Mihkel Wasidlow, Desiree Tamp, Siret Veskimägi, Teele-Arabella Uussaar, Birgit Lipmaa.
Tagareas (vasakult): klassijuhataja Aive Annuste, Lenna Tulvik.
Pildilt puudub Julia Rant.

Sindi gümnaasium alustas kooliaastat 459 õpilasega

ERIKA MITT
SINDI GÜMNAASIUMI
KOGUKONNAJUHT

Teadmistepäeval täitus Sindi gümnaasiumi koolimaja taas elevuse, rõõmu ja ootusärevusega, kui õppeaastat alustas 459 õpilast, neist 98 gümnaasiumiastmes.

Kõige erilisem oli see päev 52 lapsele, kel algas esimene kooliaasta. Esimeste klasside aktusel tervitasid kooliuisukuid ja kogu kooliperet güm-

naasiumi direktor Katrin Kohjus ning Tori vallavolikogu esimees Marko Šorin. Nad soovisid õpilastele, õpetajatele ja peredele rõõmsat, edukat ja avastusrohket aastat.

1. klassis alustas kooliteed 24 last, kelle klassijuhatajaks sai Eneli Arusaar. 1.b klassis õpib 23 õpilast ning nende klassijuhataja on Heli Telman. 1.d klassis alustas viis õpilast ja nende klassijuhataja on Maarja Mägi.

Uus õppeaasta tõi Sindi gümnaasiumi ka uusi kolleege. Kooliperega liitusid

Maarja Mägi ja Karmen Uustal väikeklassi õpetajatenä, Emily-Sofia Merivälja füüsikaõpetajana, Irma Tegova inglise ja vene keele õpetajana, Sanna Heinoja soome keele õpetajana, Külli Martinson matemaatikaõpetajana, Tessa Meltsas ettevõtluse õpetaja ja karjääriõppe projektijuhina ning Kerstin Harjakas algklasside kehalise kasvatuse õpetajana.

Sindi gümnaasium soovib kõigile õpilastele, õpetajatele ja peredele tegusat, rõõmsat ning õnnestumisi täis kooliaastat!

Tammiste lasteaed-algkooli 1. klass

FOTO: KARMEN KÄRG

Esimeses reas (vasakult): Mattias Viks, Meribeth Kepler, Eline Järv, Marjatte Ojaperv, Saskia Tarkpea, Keiti Laaring, Karolin Mändla, Mia Liselle Peks, Marlon Meier, Aron Tölpt, Raimond Kokla.

Teises reas (vasakult): Mattias Luide, Mattias Mändla, Liam Kallas, Lucas Sebastian Kuru, Ats Johan Soovik, Roven Pilli, Timmo Anso, Geron Merirand, Aleksander Almosen, Keiten Kipper, Kayden Sepp, Klaus Aksel Saare, Jakob Andreas Prokopovitš
Kolmandas reas (vasakult): klassiõpetajad Lucette Pikkor ja Kai Kuk.

Tori põhikooli 1. klass

FOTO: ÜLO SOOMETS

Esimeses reas (vasakult): õpetaja Heli Lilleste, Kendra Jõepere, Sädeli Lund, Esme Kaevu, Tiit Agasild, Mia-Ly Loite, Carmen Arop, Isabella Zverev, Remy Tagam, õpetaja Angela Toht.

Teises reas (vasakult): Hugo Ivandi, Devon Mikkonen, Keorg Aus, Jäsper Nõmm, Karlos Metsaäär, Aston Annusver, Lucas Sebastian Pärtel.

Muinasjutuline õppeaasta algus Sindi lasteaias

KAIRI RINALDO
SINDI LASTEAIA DIREKTOR

Sindi lasteaia õuealale lisandus tipitelk, mis pakub meie mudilastele põnevat võimalust õppida ja tegutseda tavapärasest veidi teistsuguses keskkonnas.

Meie tipist saab paik õuesõppeks, jutuvestmiseks, aruteludeks, loovtegevuseks ja mõnusaks koosolemiseks. Õppeaasta algaski seal eriliselt. Kõik lasteaiarühmad said telgis kuulata muinasjuttu. Hakkepuiduga kaetud põrand, põhupakkidest istmed ja telgi eriline õhkkond aitasid luua selleks sobiva meeleolu.

Tipi põrandale vajaliku hakkepuidu ostmisel tegime teadliku valiku ning soetasime selle Ares tegutsevalt ettevõttelt Lohu Mets OÜ, mis suunab osa müügist

11aastase Egerti motosporti toetuseks. Nii saime vajaliku ostuga anda väikese panuse noore sportlase tegemistesse.

Ka põhupakid jõudsid telki väikese koostöö tulemusena. Kristoferi ema leidis koha, kust saime sobivad põhupakid, ning isa tõi need kohale.

Uus tipi rikastab meie õueala ja annab lastele veel ühe võimaluse õppida kogemuste, kuulamise, uurimise ja koos tegutsemise kaudu.

Loodame, et selles erilises paigas sünnib õppeaasta jooksul veel palju lugusid, uusi teadmisi ja rõõmsaid koosolemisi.

Mälumängusarja uus hooaeg toob kaasa muudatusi

MIRELL PÕLMA
VALLALEHE TOIMETAJA

Tori mälumängu-
sarja SATS küsimuste
koostaja Erkki Lumi-
salu, kes 2022. aasta
jaanuarist koos Jaak
Eametsaga koha-
like halle ajurakukesi
ergutama hakkas, aga
nüüd oma saba ja sar-
vedega vastutab selle
eest, et küsimused-
ülesanded saaksid
küllalt põnevad, hari-
vad, tuletatavad, mitte
liiga rasked ega liiga
kerged, ootab kilva-
huvilisi ja kultuurses
õhkkonnas ajaveetjaid
13. oktoobrist Sindi
seltsimajas kord kuus.

Nagu 2000. aastal mälu-
mängu kiindunud Lumisalu
rõhutab, ongi sarja puhul
oluline mõnusasti aega veeta.
„Võtke sõbrad ühes, pikniku-
korp kaasa ja tulge end proo-
vile panema. Kindlasti tekib
mängu jooksul sportlik pinge.
Meil on vaheaeg, et omavahel
suhelda, teed juua, küpsist
süüa,“ kutsub ajaloost ja kul-
tuurist huvituv Lumisalu,
lubades, et puudutab siiski
seinast seina teemasid.

Pörsas Peppa ja Kim Kardashian

Sellel, kes seni on oma teadmistes kahelnud ja häbenenud, et tema tugev külg on kollasest ajakirjandusest või mujaltki kasulikke ja pealtnäha kasutuid fakte välja noppida, võib tänavu vedada. „Vabatahtlikult ma Kim Kardashianit mälumänguküsimusse ei paneks, aga ma olen teinud mälumänge piisavalt kaua, et teada: ma ei koosta küsimusi endast sõltuvalt. Kuna kohal käib 80–100 inimest, peab kõigile midagi pakkuma,“ arutleb Lumisalu. „Mitte see, mida ta kellegi kohta öelnud on või mitu iluoperatsiooni teinud, aga kui ta tegeleb näiteks heategevusega, kaevaksin välja midagi sisulist, et küsimus oleks põhjendatud, huvitav ja oluline.“

Mälumängusari SATS, esiplaanil Erkki Lumisalu (punases).

FOTOD: ERAKOGU

Lumisalu tunnistas, et nooremana ajas ta sõrgu vastu: „Mina kollast meediat ei loe!“, kuid nüüd on teist meelt. „Mitte et ma seda praegugi eriti teeks. Kes kellega käib, no keda huvitab?! Aga üks vanem kolleeg, lugupeetud inimene, ütles, et seda on oluline teada, sest Eesti on nii väike,“ nendib kilbar, et see, mida tuntud inimene teeb, kus ta mida öelnud on, kes on tema vanemad ja mis äri ta ajab, asetab ta süsteemi ja näitab, kes kellega seotud on.

Naljaga pooleks öelduna ei vältista Lumisalu ka küsimust hommikul „Terevisioonis“ näidatud multifilmi „Pörsas Peppa“ kohta: sealtki annab nii mõndagi väärtuslikku välja noppida. „Mälumängule kaasa võetud lapsed saavad siis rõõmustada ja öelda: „Mina tean seda!“, toob ta näite.

Eelnevad näited peaksidki Lumisalu arvates kinnitama, et SATS ei ole kohe kindlasti akadeemiline mälu-mäng, õhkkond on vaba, teemad teinekord kelmikad, entsüklopeediaid ei pea enne tulekut läbi lappama, küll tulevad kasuks uudishimu ja soov saada teada midagi uut. „Natuks jälgid, loed lehti ja raamatuid, käid kontsertidel ja näitustel – üldine huvi elu vastu,“ lausub ta.

Jätkub tava, mille kohaselt igal etapil kõlab vähemalt üks

ISUTEKITAJA: MÄNGI KAASA!

1. Millises maakonnas asub Are küla ja millises linnas Tori linnaosa?
2. Milline Tori valla tuntud tegelane võitis 2018. aasta jahimeeste kokkutulekul hundiulgumise võistluse ehk tema häälsutsed kõlasid kõige enam metsaõe meedi?

*Valik varasematel hooaegadel kõlanud küsimustest, koostaja
Erkki Lumisalu*

küsimus kohaliku elu, isiku, ajaloo, spordi või muu esile-
tõstmist vääriwa kohta. Kuigi
tänavu sari enam vallas ringi
ei rända, vaid püsib kogu
hooaja vältel Sindi seltsimajas,
puudutab Lumisalu ikkagi
valla eri paiku.

Üks kindel koht

„Praegugi oleks tore küla-
korda käia. Algusaegadel käi-
sime kultuuri- ja rahvamajad
läbi, aga kuna tundub, et meie
sari on täitsa popp, rahvast
järjest rohkem, tekib ruumi-
probleem,“ põhjendab Lumi-
salu, miks nüüd asub staap
Sindis. „Siin on suur saal,
vajalik tehnika olemas, saab
ekraani, kôlarid, mikrofoni
kõige lihtsamalt üles seada.
Me tahame ju tänapäevaseid
võimalusi ära kasutada.

Lumisalu valmistub mälumängudeks põhjalikult. „Mul on telefon täis mõtteid, märkmeid, kuvatoommiseid sellest, mis on minu jaoks olnud huvitav,“ jagab ta küsimuste koostamise protsessi. Nagu ta tõdeb, võidakse ju

arvata, et mis see siis ära ei ole: otsi lihtsalt välja huvitav fakt ja ongi olemas. „Aga milline siis on see äge fakt, inimene, pilt või lugu? Meil on 18 küsimust. Võimalik on saada kuni kolm punkti. Ma pean koostama ka vihjeküsimusi, et anda võimalus ära arvata, kui kohe ei tea,“ selgitab ta, miks ei anna koos vihjetega üle 50 küsimuse eelmisel õhtul kokku visata. Kui ta nii teeks, ei tuleks keegi kohale.

Kui oma lapsi pole Lumisalu mägimaal meelitada õnnestunud, siis muusikaõpetajast abikaasast Marget kaasab ta naise õnneks või kahjuks pidevalt. „Keegi peab ju olema testija. See on tegelikult väga oluline ülesanne. Hea on küsimused enne filtrist läbi lasta, sest ise jooksed aeg-ajalt kinni. Kas või selleks, et kordusi vältida, aru saada, kas on liiga raske või liiga lihtne – saada esmast tagasisidet,“ avab Lumisalu, rõhutades täpse sõnastuse olulisust.

Miks just SATS?

Tori valla määlmängusarja SATS nimi tuleneb haldusreformi järel ühinenud piirkondade esitähedest: Sindi, Are, Tori, Sauga. Selle ristiema on endine Tori muuseumi juhataja Lea Puust, aga määlmänguga sidusin selle mina 2021. aastal sarja ette valmistasdes. SATS tähendab siin nii võistkonda ehk satsi kui ka ühinenud piirkondi.

Küsimused koostab Erkki Lumisalu. Mälumängu korraldavad Tori valla raamatukogu ja kultuurikeskus. Raamatukogu soetab ahihinnad: Rahva Raamatu kinkekaardid ja midagi magusat iga voores esikolmikule. Mõnikord on üllatusahindu sponsoritelt. Igal hooajal on öla alla pannud Koogiköök OÜ.

Ene Michelis

Tori valla raamatukogu direktor

OLULIST!

- Tori valla mälumängusari SATS alustab 6. hooaega 13. oktoobril ja vältab kevadeni.
- Toimub iga kuu 2. teisipäeval kell 19 Sindi seltsimajas.
- Mänguõhtud kestavad 2 kuni 2,5 tundi.
- Igal etapil on 18 küsimust, mille eest on võimalik saada kuni 3 punkti.
- Võistkonnas tohib olla kuni 5 liiget.
- Korralduse lihtsustamiseks ja sujuvuse huvides on vaja registreerida.
- Vanusepiirang puudub: osaleda võivad kõik.
- Iga vooru osalustasu on 5 € võistkonna kohta.
- Telefoni ja muude abivahendite kasutamine on keelatud.
- Osalejatel peaks olema kas või õrn seos Tori vallaga: töö- või elukoha, vanemate, kooli, lasteaia vms kaudu.

Ikka juhtub

Et Lumisalu korraldals esimese mälumänguõhtu Pärnus juba 2000ndatel, on aastatega kogemusi omajagu kogunenud. Eks algul tulnud apse rohkem ette, vahel lipsab mõni siiani sisse. Lõbusaid tööõnnetusi, kus küsija mõtleb üht, kuid vastajatel on teine info, naljalt ette ei tule, aga on juhtunud, et mängujuht ütleb kogemata vastuse ette.

„Mõni küsimus nõuab pikemat mõtlemisaega. Teinekord olen vahele rääkinud lugu ja seganud neid mõtlemast, ikka heatahtlikult. Sealt võib õnnestuda vihje välja korjata,“ jutustab Lumisalu. „Ükskord ma viisin lauda moosi, igaüks sai

topsikese. Moosil oli kolm põhikomponenti, maitse järgi tuli need ära tunda. See tekitas elevust, tuli üks osav täpsustav küsimus ja ma ütlesin kogemata kaks ette. Pidin omale tuhka nähe raputama.“

Tänapäeva infokülluse ja võimalusrohkuse juures ei tohi tema ametis kordagi valvsust kaotada. „Internet teeb elu ühtpidi lihtsamaks, teistpidi keerulisemaks, sest sa pead iga fakti üle kontrollima mitmest kohast, sest internet ei pruugi usaldusväärne olla. Seal leidub igasugust infot,“ tõdeb kilbar, kes küsimusi koostades väldib tehisaru nagu tuld, aga tunnistab, et oma mälugi võib olla mälu-mängija suurim vaenlane.

Raamatukogudes puhuvad sügisel uued tuuled

ENE MICHELIS
TORI VALLA RAAMATUKOGU
DIREKTOR

Sügis on toonud Tori valla raamatukogudesse uusi värve, värskeid ideid ja rohkelt tegevust. Peale lugemisrõõmu ootavad ees näitused, kohtumised, mälumängud, lasteprogrammid ja olulised tähtpäevad.

Suure muutuse on läbi teinud Tori haruraamatukogu Tori põhikooli hoones: uuenenud on nii maja välisilme kui sisemus. Mugavamaks on muutunud raamatute laenu-

tamine ja tagastamine, sest lugejate kasutuses on laenu- tus- ja tagastuskapp, mis võimaldab teavikuid paindlikult kätte saada ning tagastada ka väljaspool raamatukogu lahti- olekuaegu.

Raamatukogud ei ole ammu enam pelgalt koht-kust lugemisvara laenata. Soovime pakkuda kogukonna liikmetele võimalusi tutvustada oma loomingut, hobisid ja kogusid. Kutsume huvilisi üles võtma ühendust oma koduraamatukoguga, kui soovite välja panna kunsti-

teoseid, käsitööd või põnevaid kollektsioone. Kolmes raamatukogus on vitriinkapid väiksemate esemete ja kogude väljapanekuks. Kui seni takistas loomingut eksponeerimast raamide puudus, siis enam mitte: raamatukogul on nüüd olemas näitusteks sobivad raamid.

Oktoobrikuised **traditsioonilised raamatukogupäevad** pakuvad tegevust nii suurtele kui väikestele. Taas algavad **Lugemisisu** tunnid, innustamaks lapsi lugema ja avastama raamatumaailma.

Suure elevusega ootame Tammiste kogukonnahoonesse rajatava raamatukogu sisustamist. Tegu on olulise sammuga, mis aitab tuua raamatukoguteenused ja kogukondlikku tegevust piirkonna inimestele senisest lähemalla.

Sügis toob kaasa väärika tähtpäeva: **21. oktoobril kell 18 tähistame Sauga raamatukogu 80. aastapäeva.** Kaheksa aastakümnet raamatukoguteenust, kogukonna teenimist ja lugemiskultuuri hoidmist on märkimisväärne teekond. Olete oodatud!

KOGUPERE ENERGILINE SPORTLIK OHUTUSPÄEV

**4. OKTOOBER KELL 12-15
SINDI VÄLIJÜLA**

TASUTA

**FACEBOOK:
ENERGIILINE JA ELURÕHMUS
TORI VALLA KOGUWOND**

**SINDI
TALUKOMITEE**

**TORI VALLA
KULTUURIKESKUS**

TULE KOGU PEREGA – VÄIKESEST SUURENI!

**KÄRESTIKUJOOKS JA -KÖND - JÕUKOHANE KÕIGILE
DISC GOLF - PROOVI KÄTT JA PANE OSAVUS PROOVILE
TÜNNIRONGISÕIT KOGU PERELE
PÄÄSTEKOORTE DEMONSTRATSIOON VEES
SUPLUS JA PÄRAST MÕNUS DELUXE SAUN**

**KOHALIKUD HUUVIRINGID JA TORI VALLA TAIÐLEJAD
KÕHU TAIÐAB LEEK TOIDUAUTO**

**TULE VEEDA ÜKS MÕNUS, AKTIIVNE
JA TEGUDEROHKE PÄEV KOGU PEREGA!
OSALEMINE TASUTA!**

Festival läheneb: kuus fakti Sindi Rocki ja roki kohta Sindis

FOTO: KARMEN KÄRG

HEIKO LEESMENT

17. oktoobril kell 18 avatakse Sindi seltsimaja uksed ning algab linna ja Eesti rokiajaloo üks märgilisemaid festivale. Seekord astuvad üles Kosmikud, oma 35 aasta juubelit kodulinnas tähistav The Tuberkuloited, Sibyl Vane, EiK ja Sindi raskeroki bänd Raev. Soodsamad eelmüügipiletid on 16. oktoobrini müügil fienta.ee-s.

Väerika ajalooga Sindi Rocki lugu on eri aegadel talletanud eri inimesed. Ja nii leidub faktideski variatsioone. Sellest olenemata olen otsinud huvilistele kuus fakti, mis aitavad selle 56. aastapäeva tähistava ettevõtmise tähendust paremini mõista.

Loodetavasti õnnestub ühel päeval selle kogukonnale olulise muusikasünd-

muse ajalugu ja kronoloogia veel detailsemalt üles tähendada ning veebivõrgus väärtiselt eksponeerida, et ka laiem avalikkus sellest osa saaks.

Seniks aga soojenduseks kuus fakti, mis vähemalt avalike allikate põhjal ongi faktid. Kõik täiendused ja tähelepanekud võib edastada vallahe toimetusele.

1. Eesti esimene rokifestival sündis Woodstockiga samal aastal

Esimene Sindi Rock toimus 1969. aastal, mis on maailma muusikalukku läinud kui Summer of Love seoses legendaarse Woodstockiga, mis tolle aasta augustis kolmel päeval toimus.

Nii nagu teisel pool suurt lomp, võeti ka Sindis ette esimese rokifestivali korraldamine. Esimesel Sindi Rockil astus üles neli bändi: kohalik Vibro, pärnakate grupp Viking ning selleks hetkeks juba endiste Pärnu kandi poiste Tartus loodud kultusbänd Fix. Tartust tuli ka Tarmo Pihlapi bänd Jünggrid.

Festival kestis kaks päeva. Kohale sõideti kogu riigist ning vähemalt Vibrole ja Vikingile olla see kuuldavasti tähendanud esinemiskeeldu. Esimese festivali peakorraldaja oli Sindi poiss Väino Land, kes hiljem ongi saanud tuntuks Fixi põhimõhena. Ta on tänini muusikatööstuses aktiivne: peab Tartus pojaga kontserdiagentuuri ja on jätkuvalt Fixi mängijaks.

Laval rokiavad Sindiga seotud muusikud

Festivaliprogrammist leiab mitu Sindiga otseselt seotud artisti ja muusikut.

Sindi Rockil tähistab oma 35. aastapäeva **The Tuberkuloited**. Bänd, kelle nimi on lahutamatu seotud nii Sindi kui ka kogu Eesti rokkmuusika looga läbi aastakümnete. Lisaks astub üles **Sibyl Vane**, kellel on samuti tugev side Sindiga, sest siin on aastaid elanud laulja **Helena Randlaht** ja bändi koosseisus teeb 2026. aastast kaasa Sindist pärit elav legend – kitarrist **Meelis Tauk**.

Sindis on raskemuusika endiselt au sees ja seda tõestab siinse *metal*'i uhkus ansambel **Raev**, kes on vallutanud lavasid nii siin- kui ka sealpool piiri.

Peaesinejana saabub Järvakandist (teisest legendaarsest Eesti rokikantsist) ansambel **Kosmikud**, kelle jõulisest, ent tantsulisest depressiivse maiguga roki on kujunenud elav klassika, mis toob täis kontserdisaali kogu Eestis.

Lavalt ei puudu uus põlvkond. Pealinnast tuleb **EiK**, kes on üks Eesti põnevamaid žanriüleseid muusikuid ja sõnaseadajaid. Koos oma kontsertbändiga toob ta Sindi Rockile kaasa haarava ja rokkiva *live*-kava.

Festivali uksed avatakse kell 18 ja esimese bändina astub tund hiljem ehk kell 19 lavale Raev. Kell 20 teeb oma etteaste EiK, kell 21 saavad kõik

osa The Tuberkuloitedi 35 aasta juubeli kavast. Kell 22 alustab Sibyl Vane ja kell 23 Kosmikud.

Kohapeal töötab baar ja maja eest leiab kehakinnituse pakkujaid.

Et festivalist kindlasti osa saada, soovitage osta pileti eelmüügist Fientast, sest kuigi seltsimajas on ruumi palju, ei ole maja kummist. Eelmüügist on piletid soodsamad ning eraldi soodustused on tudengitele, pensionäridele ja puudega inimestele. Sooduspiletite müük lõpeb 16. oktoobril ja kontserdipäeval müüakse pileteid vaid ukselt.

Majas on tagatud ligipääsetavus liikumispuudega külastajatele.

2. Metal'i võidukäik muutis nime

1980. aastate lõpul (1987 ja 1988) kandis Sindi Rock mõne aasta nime Sindi Metall. Sindi *metal*-muusika lippu hoidis Eestis toona kõrgele ansambel Provints, mis millalgi oli ka Eesti *performance*-muusika legendi Onu Bella saatebänd.

3. Sindi Rocki sünnis võib „süüdistada“ linna esimest traadibändi

1966. aastal võttis Sindi poiss Väino Land nõuks panna kokku esimese kitarribändi, et mängida tekstiilivabrikus kohalikele noortele meelepärast muusikat. Selle vastu ei olnud toonasele juhtkonnale midagi ja nii sai alguse Sindi esimene rokkbänd Vibro ning kujunes Pärnu ja kaugema kandi biitmuusikast kirkastunud noorte loodud kitarripopibändide võrgustik.

4. Sindi on pannud rokkima ka Pärnu

Sindi Rocki on peetud suuremalt ja väiksemalt eri aegadel. Asukohtki on muutunud, toimudes nii sees kui ka väljas. Märkiline on aga see, et 1998. aastal laienes Sindi Rock Pärnusse ja oma lava oli festivalil suvepealinnas Vallikäärus.

5. Festival ei toimu 56. korda

Kui esimene festival toimus 1969. aastal, siis järjepidevalt Sindi Rock sellest ajast peale toimunud ei ole. Sindi Rocki järjepidevus algab alles 1990. aastate lõpul ja sellest ajast on festival toimunud mõningate pausidega. Seepärast ei toimu ka sel aastal 56. Sindi Rock, vaid saame öelda, et möödub 56 aastat esimesest Sindi Rockist. 2008. aastal näiteks teadsid korraldajad rääkida, et festival toimus kümnendat korda.

6. Rokkmuusika jõudis Sinti täpselt 70 aastat tagasi

Sindi Rocki traditsioonide taastamisega seotud olnud Priit Kask on usutluses Urmas Saardile meenutanud, et rokkmuusika jõudis Sinti ei vähem ega rohkem kui 70 aastat tagasi. Esimesed rokkmuusikaplaadid tõi siia kanti Austraalia olümpiamängudel osalenud Sindi päritolu kümnevõistleja Uno Palu, kes sai Sydneys neljanda koha ja paar aastat hiljem, 1958. aasta MMil Stockholmis võitis hõbeda. Uue ja nõukogude inimesele ennekuulmatu kõlaga muusikaga vinüül kaenla all Sinti jõudnud Palu plaadi saatel olla Viira kohvikus korraldatud korralik rokitantsupidu. Niisiis võib öelda, et esimene rokinoor kolaski Sindis täpselt 70 aastat tagasi!

Kohtumiseni Sindi Rockil 17. oktoobril ja peame koos mees, miks Sindi on Eesti rokkmuusika ajaloos oluline koht.

SINE ENSEMBLE

uue albumi "Poolaeg" esitluskontsert

1.10.2026 KELL 19.00

TORI RAHVAMAJAS pilet 15.-

müügil kohapeal, tasumine sularahas

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

MUUSIKAPÄE

La Oblica pitsarestorani omanikud Andre ja Helery Marfin.

FOTOD: KATI SAAGIM

Pitsarestorani avanud paar tõi tüki Itaaliat kodukülla

KATI SAAGIM
KOMMUNIKATSIOONINÕUNIK

Mõnikord sünnib ettevõtlus tähelepanekust. Mitte suurest äriplaanist ega soovist vallutada turgu, vaid tundest, et kodukohas on midagi puudu. Just nii sai alguse Andre ja Helery Marfini teekond Tammistes oma pitsarestorani avamiseni.

Oblica tänaval tegutseb La Oblica restoran, kus kiviahjus küpsevad Napoli stiilis pitsad ning kuhu tullakse nii lähiumbrusest kui kaugemaltki. Veel mõni aasta tagasi oli oma söögikoha avamine pelgalt mõte, mis aeg-ajalt vestlustes üles kerkis ja siis jälle argitoimetuste varju vajus.

„Ma olen aastaid rääkinud, et Tammistes võiks olla koht, kus sõprade ja perega kokku saada,“ räägib Helery. „Kui tahtsid öhtul kuskile istuma minna või mõnusalt aega veeta, tuli enamasti sõita Pärnusse. Sellist oma kohta siin lihtsalt ei olnud.“

See tunne saatis neid aastaid. Tammiste kasvas, peresid tuli juurde ning elu muutus üha aktiivsemaks, kuid koht, kus inimesed saaksid kodu lähedal kokku tulla, sünnipäevi pidada või sõpradega aega veeta, polnud endiselt.

Andrel hakkas mõte selgemat kuju võtma siis, kui tema arendatud hoonesse jäi vaba äripind. Kaaluti eri ideid,

La Oblica restoranis valmivad pitsad kiviahjus.

Sisekujundus on omanike endi kädetöö.

kuid ükski ei tundunud päris õige.

„Restoran oli tegelikult kogu aeg kuskil mõtteis olemas,“ ütleb ta. „Oleme palju Itaalias käinud ja sealne toidukultuur on mulle alati meeldinud. Ühel hetkel tundus, et võib-olla on aeg see mõte lõpuks täide viia.“

Mõttest söögikoha avamiseni kulus ligi kaks aastat. Selle aja jooksul tuli läbi mõelda kõik alates ruumidest ja sisekujundusest kuni menüü ja köögiseadmeteni. Tagantjärele tunnistavad omanikud, et tegemist oli suure katsumusega.

„Ausalt öeldes hüppasime pea ees tundmatusse,“ ütleb Helery naerdes. „Toitlustusvaldkond oli meile täiesti uus. Iga päev õppisime midagi sellist, millele varem mõeldagi ei osanud.“

Suure osa tööst tegid nad ise. Läbi tuli mõelda iga detail, sest soov oli luua koht, kuhu inimesed tahaksid tagasi tulla. Selleks pöörati tähelepanu pisiasjadele. Näiteks söögilauad on eritellimusega valminud, sest tavamoodus lauad jäävad liiga kitsaks. Seintel on nende reisipildid. Restorani südame – ahju – valimiseks käidi Itaalias kohapeal ning enne avamist prooviti eri jahusid, retsepte ja valmistusviise. „Katsetamist oli palju,“ tunnistab Andre.

Esialgu loodeti restoran avada juba juunis, kuid ettevalmistused võtsid oodatust rohkem aega. Söögikoht avas ukse 9. augustil. Seal on kohti ligi 40 inimesele, suvisel ajal mahub tänu terrassile külastajaid rohkem. Seega on see hea koht ürituste korraldamiseks.

Menüüsse kuuluvad klassikalised Napoli stiilis pitsad nagu Margherita ja Salame, kuid leidub ka omanäolisemaid. Populaarseks on osutunud näiteks pesto-kitsejuustupitsa (mis maitseb isegi neile, kes kitsejuustu ei fännata) ning magusasõprade seas Nutella küpsetis.

Kuigi restoran on tegutsenud lühikest aega, on vastukaja andnud omanikele julgust juurde ja süstinnud neisse positiivsust.

Marfinite lugu näitab ilmekalt, kuidas ettevõtlikkus sünnib kohalike inimeste vajadustest. Märkanud midagi, millest kogukond puudust tunneb, otsustas paar ise lahenduse luua. See nõuab julgust, tööd ja pealehakkamist, kuid tulemus rikastab tervet piirkonda.

Valda lisandus neli kultuuristatud bussipeatust

ARGO JUSKE
TORI VALLA KULTUURIKESKUSE
KUNSTNIK-KULTUURI-
KORRALDAJA

20. septembril avasime mõnusa bussireisiga Tori vallas neli kultuuristatud bussipeatust: kaks Seljal ja kaks Sindis (peatused Sindi ja Gümnaasium). Nüüd on Tori vallas kokku kaheksa kultuuristatud peatust ja loodame, et 2027. aastal lisandub neli.

Kultuuristatud bussipeatuste idee ja kunstilise lahenduse autor Mait Laas nimetab fotosid ootekodade tagaseinal nagu ajamasi-naks. „Kes peatusesse tuleb, saab hea võimaluse kohaneda ümbritseva loodusega ja kujutleda vaimusilmas, kuidas see paik võis kunagi välja näha. Oleme harjunud, et kui tahame midagi Tori, Selja või Sindi kohta teada, peame minema muuseumi, mis on omaette hea traditsioon. Teisalt ehk olemegi nii kaugele jõudnud, et see lugu võiks tulla inimestele lähedale,“ arutles Laas. „Mis seal salata, bussipeatused on omamoodi maakondlikud kultuurikeskused: siin saavad noored kokku, inimesed sõidavad siit kuhugi ja turistidki puh-

kavad siin jalga. See on austusavaldus Tori, Selja ja Sindi aja- ja kultuuriloole ning loodetavasti Eesti kultuuriellu panustanud loominguliste inimeste inspireeriv jõud kogu riigis, et ärgitada uudsel viisil avastama omakandi kultuuripärandit.“

Ruut- ehk QR-koodi alt avanevad nii sõiduplaan, kultuuriteated kui minutine videoklipp, mis viib kasutaja ajaraunakule piirkonnas või vaatama Rein Raamatu animafilmi „Põld“, mille peategelase prototüüp on Tori hobune. „QR-koodi alt kuuleb just selle paiga kohta kõike, mida on öelda tarkadel omakandimeestel. Kui Selja kahes bussipeatuses kõneleb Tori kandi ajaloo- ja kultuurikorüfee Mait Laas, siis Sindi kahes peatuses räägib põline sintlane ja siinse ajaloo ekspert Marko Šorin,“ lisab valla kultuurikeskuse direktor Ants Välimäe.

Bussipeatuste kultuuristamise meeskond: Mait Laas, Eve Tilk, Ants Välimäe, Marko Šorin, Argo Juske, Ülo Soomets (fototöötlus), Agnes Trump (kujundaja) ja André Reklaam OÜ (teostus). Aitäh! Mõnusat avastamist!

FOTOD: ARGO JUSKE

SAUGA MUSTAS MAJAS
K, 7.10 KELL 11.00

TORI VALLA
KULTUURIKESKUS

Väärikate Hommikukohv
UUS HOOAEG

Naudime muusikat, laulame ja tantsime üheskoos

Külla tuleb alati krapsakas laulja ja meelelahutaja **ANNELY OTT**

Ole tulemas!

PILET 5 EUR / KOHVILAUD / INFO VILJA 5105498

Rannavõrkpallisari meelitas harrastajad õhtuti liivale

KRISLIN JÄRVELAINE

TORI VALLA SPORDIKESKUSE LIIKUMISÜRITUSTE KORRALDAJA JA TURUNDAJA

Tori valla rannavõrkpallisari sündis, kui valla spordikeskus oli mitu väljakut korranud: toonud uue liiva ja pannud maha piirid.

Kuna sarja ettevalmistus algas üsna hilja ja viimane etapp jäi lausa septembrisse, tegime prooviks kolm etappi: Are mõisapargis, Sindi väliuul ja Saugas.

Osales 12 paari. Kõige rohkem, kaheksa paari kogunes Sinti. Kaasa löid nii nais- ja mees- kui ka segapaarid.

Võistlusformaadiks valisime King of the Courti, rahvakeeli „paradiisi“, sest vallas ei ole kahte kõrvuti rannavõrkpalliväljakut. Nii hoidsime ootajad ja mänguõhtud lühemad ning pakkusime osalejatele korralikku mängukoormust.

Sarja üldvõitjateks krooniti Renida Lumiste ja Harri Palmar, kes võitsid kaks etappi. Teise koha saavutasid Heiko Reimann ja Tõnis Alt ning kolmanda Lyane Lind ja Mihkel Keinast. Kõige tähtsam oli aga see, et väljakutel valitses mõnus õhkkond, jagus sportlikku pinget ja häid emotsioone, sest enne viimast etappi oli kogu esikolmik veel lahtine.

Osalejate tagasiside näitas, et sellisel ettevõtmisel on oma koht. Rahule jääd nii korralduse kui ka väljakutega.

Järgmisel aastal on plaan sarjaga jätkata. Osalejate soovil alustame varem ja püüame jõuda veel rohkematesse Tori valla piirkondadesse.

Üsna pea algab liikumis- ja spordisari, kuhu on oodatud osalema meie valla pered, sõpruskonnad, külad, asutused, ettevõtted, klubid ja kõik teised liikumishuvilised. Täpsem info ilmub Tori valla spordikeskuse Facebooki lehel.

Diablo Cupi võit jäi koju

FOTO: TORI SPORDIKLUBI

Diablo Cupil võidutsesid Tori Põrgulised II.

AHTO SAAR
TORI SPORDIKLUBI

12. septembril toimus Toris jalgpalliturniir Diablo Cup kuue meeskonna osalusel: PJK Maxi Puit, FC Kõo, Tam-miste SC, FC Kivipallurid ja Tori Põrgulised kahe võistkonnaga.

Turniir, kus kõik kuus meeskonda mängisid omavahel läbi, kulges võitluslikult ja põnevalt, kuid mõnuses meeleolus.

Esikohakarika jättis koju Tori Põrguliste II meeskond (8 punkti), teiseks tuli PJK Maxi Puit (7) ja pronksi pälvis FC Kõo (6). FC Kivipallurid, kes teenisid samuti kuus punkti, jäid napilt medaliteta, sest otsustavaks kujunes löödud väravate arv. Tasavägisest turniirist annab aimu see, et esimest ja viimast kohta lahutasid vaid kolm punkti.

Kohtunikud andsid turniiri parima väravavahi tiitli Tori Põrguliste II meeskonna puurilukule Oliver Ehte.

Turniiri korraldas Tori spordiklubi koostöös Tori põhikooliga.

Are jooksusarja ootavad ees uuendused

MIRELL PÕLMA
VALLALEHE TOIMETAJA

Viimased huvilised annavad end tulpide õitsemise aegu alanud Are pargijooksude sarja viiendal, septembrikuisel ja juba sügiselõhnalisel finaaletapil Tori valla kultuurikeskuse kirjadega telgis üles, samal ajal kui mikrofoniga sina peal valla spordikeskuse pealik Tair Anton juba kutsub väikseid välejalgu lastejooksu starti ning palub suuremale tiirule minejatel sooja tehes tulevikulootustega arvestada.

Et stardikoridori üles rivistunud poisid-tüdrukud on oma jooksu pärast elevil, näitab valedstart. Loodetavasti peavad närvid vastu ja uuel katsel kedagi ennetamise eest maha ei võeta. Lähne õnnestub ja medalinaljane kamp tormab rajale.

1,8 ja 3,6 kilomeetri valitud spordisõbrad kihutavad pargist välja üle muru, seejärel asfaltteel ritsikate sirina saatel päikeseloojangusse, et tulla kas ühe või kahe ringi järel puude varjus õhtuhämaruses üle lõpujoone, kus korraldajad juba ootavad ja nimesid üles kirjutavad.

Teiste seas teeb kaks ringi 27aastane kohalik mees Egert Siigur, sarja veteran: ta on kaasa löönud ürituse esimest, 2014. aastast peale. Võidule ta ei pretendeeri, tähtsamaks peab liikumisrõõmu, järjepidevust ja kohalikul üritusel osalemist. „Ma tuln siia kolmapäeva õhtut veetma. Tee ja kringel on teisejärgulised. Mu eesmärk on lihtsalt terve

Are pargijooks.

FOTO: TAIR ANTON

olla,“ võtab kaasvõistlejaid tagareast jälginud, jõutrennile keskenduv Siigur sooritusel kokku. „Valisin ikka pikema raja, sain soojaks ja pulsi ka üles, kõik jupid jäid terveks. Mõõdukas pingutus oli. Hea hooaega kokkuvõttev jooks, pole mõtet üle pingutada.“

Sugulased Auliki Kremer ja Maarika Kakko elavad naabrus ja leivad, et oleks ime, kui mitte kohale tulla, kui üritus toimub vaat et koduõuel. „Peres kasvab väike sportlane. Mina ise ei käinud seekord rajal, aga eelmine kord tegin lühema ringi. Oleme eelmisel aastatel ka käinud, aga ma ise ei olnud seni osalenud,“ jutustab Kremer. Kakko mainib samuti, et tuli eeskätt lapse pärast. „Et teda spordipisikuga nakatada. Tundub, et õnnestub,“ muigab ta.

„Järgmine aasta uuesti,“ lubavad vestluskaaslased, kelle suveplaanidega sobib etappide intervall – kord kuus – hästi. Kakko väike marakratist poeg, suu kringli šokolaadiglasuuriga koos, teatab tõsisel ilmel, et joosta meeldis ja tuleb veel.

Pärast esimest etappi sarja korraldamise enda kanda

võtnud Tori valla spordikeskus eesotsas Krislin Järvelaine ja Tair Antoniga lubab, et järgmine aasta tulevad Are pargijooksud jälle. Aga nagu abivallavanem Raimo Koger kõrvalt lisab, kindlasti uuenduste ja rikkalikuma auhinnalauaga.

Kui seni püüti laenatud A2K spordiklubi numbri-vestidega hakkama saada, siis järgmiseks kevadeks hangib vald oma numbrid, et keegi ei jääks enam ilma, nagu tänava paar korda juhtus. See annab aimu, et sari osutus oodatust menukamaks.

„Täna oli hästi tore see, et päris palju oli uusi nägusid. Üks kohalik ütles mulle, et tema igatahes levitas sõna,“ rõõmustab Järvelaine. „Üks osaleja kommenteeriski, et teil on siin rohkem osalejaid kui Pärnu etappidel,“ lisab Anton.

Korraldajad leiavad, et kuigi formaat on vinge ja menukuse üle võib uhkust tunda, võiks järgmisel aastal augustietapiga lõpetada. Sari algaks aga taas mais. „Olekski selline suvejooks. Toimuks ikka kord kuus,“ kinnitab Anton.

Koger ja Järvelaine tunnis-

tavad, et rada ei vasta nimele ja aeg on seda muuta. „Jah, traditsiooni peab austama, aga sa pead iga aasta vimka juurde panema, muidu muutub üksluiseks,“ tõdeb abivallavanem. „Rahvas tahab raja muutmist, päris paljud mainisid seda,“ nõustub Anton. „Samas Mäed (Jaanus Mäe ja Mehis Mäe, toim) kiitsid, et jube hea lõigutrenni sai.“

Edaspidigi jätkatakse ajavõtuta. „Naudid, kõnnid, jooksed, kui tahad, võtad ise aega. Nii ongi hea edasi minna,“ ütleb spordikeskuse juht.

Korraldamise üle võtnud tuumik loetleb, et tõi uuendusena juurde mikrofoni ja kolarid, auhinnad, muusika, pjedestaali. „Tegime auhindamise ametlikumaks, oleks õigem öelda,“ mainib Anton.

Kohalikega vesteldes on välja koorunud mure: sari kisub liiga moodsaks. Vanasti olevat Are vahel kummikutes joostud ja üks mees olevat keeldunud tulemast, kuna tal pole ägedaid tosse. Anton nendib, et see on aja märk: jooksjad otsivadki külavõistlusi, kiiksuga üritusi, jahivad elamust.

TREENINGUD
Anniga
SAUGA MUSTAS MAJAS
ALATES 5. OKTOOBRI

ESMASPÄEVAL kell 8.30
TEISIPÄEVAL kell 18.45
NELJAPÄEVAL kell 8.30
PÜHAPÄEVAL kell 18.00

TREENINGUD ON JÕUTREENINGU BAASIL ÜLDFOÜSILISED.

TREENINGUGA TUGEVDAD SA:
oma lihaseid
närvüsteemi
luid, kõõluseid, sidemeid
parandab ajutööd
suureneb baasainevahetus

Sobib KÕIGILE!

REGISTREERUMISEKS SAADA SMS VÕI HELISTA: **55664247**
OSALUSPANUS **8 EUR**

TERVE TORI 2026

TORI PÕHIKOOLI VÕIMLA
11/10/26
kl 12-15

Keha ja meele TASAKAAL

Mida on Alexanderi tehnikal ja hiina meditsiinil pakkuda parema tasakaalu leidmiseks ja hoidmiseks?

Tööta läbiviijad:
Cathy Sommer
ja Kristo Klemm

Praktiline töötuba tasakaalust vaimse ja füüsilise tervise toetamiseks.

Töötuba on praktiline ning teooria on põimitud tegevuste vahel. Teeme lihtsaid ja rahulikke Alexanderi tehnika ning Hiina tervisevõimlemise harjutusi. Mõlemad praktikad sobivad hästi ka algajatele ning pakuvad võimalust uurida tasakaalu, liikuvust, kehatunnetust ja lõõgastumist. Tule mugavates riietes, milles on hea liikuda.

Osalustasu: **10 €**
/Tori SK liikmetele 5 € /

Registreerimine ja info:
tori.spordiklubi@gmail.com, 56910009

Tori vald
TORI SPORDIKLUBI
Kaasrahastatud Euroopa Liit

Tori Valla Kultuurikeskus ja Muusikute fond PLMF esitlevad

01.10 kl 19

Sindi Seltsimaja

RAHVUSVAHELINE MUUSIKAPÄEV

Saksofonikvartett SAXISSIMA!

Albéniz, Ravel, Piazzolla, Kõrvits jt

Rene Laur *sopransaksofon*, Emily Urla *altsaksofon*
Lauri Sepp *tenorsaksofon*, Tanel Koho *baritonsaksofon*

Pilet 5€

ARE HUVIKESKUSES

FRED RÕIGAS

4. okt. kl 16

Eesti Kuld

Kontsert on pühendatud Eesti armastatud heliloojatele ja nende tuntud lauludele. Kavas kõlavad Uno Naissoo, Raimond Valgre, Olav Ehala, Rein Rannap, jt looming.

Avatud baar

Pileti hind 10 eur

SINDI SELTSIMAJAS

10. oktoobril kell 18.00

Kahe-kõla

KONTSERT

Sten Eric Hansen ja Kertu Kirke Hansen

Kavas peamiselt romantismiajastu klassikaline muusika, aga kõlavad ka teosed teistest ajastutest.

Kontsert on TASUTA!

Avatud on kohvik Leek

Kogu kohviku tulu läheb Sten Eric Hanseni õpingute toetuseks Madridis.

Soovi korral saab Sten Ericu õpinguid toetada ka heategevusliku annetusega – kohapeal on selleks annetuskastid.

Tule kuulama, kaasa elama ja toetama!

Teater TRET esitleb:

komöödia

"JA EI JÄÄNUD SEDA KA..."

originaal Rick Abbot "Play On!", tõlkija Aulis-Leif Erikson

Etendused 2026. aastal Tori rahvamajas:

N 15. okt. kl 19 Esietendus!
R 16. okt. kl 19 L 31. okt. kl 19
P 1. nov. kl 16

Lavastaja Kristjan Kullerkan

Kunstnik Argo Juske

Tehniline Aime Juske

Laval: Kristi Tohv, Piret Dreimann, Marge Ansi, Eha Sade, Ave Aaslaid, Annika Porm, Kloorika Lemets, Annikki Poom, Margus Usin ja Kristjan Kullerkan

Avatud teatrikohvik!
Broneeri istekoht argo.juske@torivald.ee

Pilet: 10.-

nuutrum.ee

Autor Andrus Kivirähk Lavastaja Peeter Tammearu

VÄIKESED SALADUSED

15.10.2026 KELL 19.00

SINDI SELTSIMAJA

OFF OFF

reedel 13

Kadunud La Manche'i kohal

Reet Raudsepp
Saskia Sepp
Kait Aidnik
Kristjan Kaarjarv

Viljandi Seasaare teater 2026

ARE HUVIKESKUSES

16.10 kell 19.00

OSTA PILET fienta.com

SINDI RAAMATUKOGU RAAMATUKOHVIK

ALUSTAB UUE HOOAJAGA

30. SEPTEMBRIL KELL 17.15

Räägime suvistest lugemiselamustest. Tutvustame uudiskirjandust.

Ootame kõiki oma varasemaid kohvikulisi ja ka uusi huvilisi!

KARJA BAARIS

80 – 40-ndate

VIDEODISKO

OKTOOBER 10, 2026 | 20:00 SINDI, KARJA 15

EERO SOOMERE 2. ISIKUNÄITUS

SINNA KUS OLIN

TORI RAHVAMAJA

AVAMINE 9. OKTOOBER KELL 18.00

NÄITUS JÄÄB AVATUKS NOVEMBRINI

TORI VALLA MÄLUMÄNGUSARI

SATS

Sindi seltsimajas
teisipäeval, 13. oktoobril
kell 19.00

MÄLUMÄNG

Tori valla mälumängusarja
SATS kuuenda hooaja
esimene voor

Registreerimine kuni
8. oktoobrini ene.michelis@torivald.ee või
telefonil 522 8319

TORI VALLA RAAMATUKOGU

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

Kaagikook

VASTSÜNDINUD VALLAKODANIKUD

CLARA BORN	08.06.2026
TYMOFII OSTAPCHUK	02.07.2026
GLORIA LISANNA LIHTNE	19.07.2026
LISANDRA TOMSON	17.08.2026
SASKIA TOMSON	20.08.2026
MIA KADAK	22.08.2026

Õnnitleme!

TEATED

Ostan kõiki TOYOTA marki sõidukeid. Tel 5896 1576.

TORI VALLA SOTSIAALKESKUSES (Sindis Pärnu mnt 27a) 15. oktoobril JUUKSUR, 20. oktoobril PEDIKÜÜR, registreerimine tel 5569 5546 (Anu).

TORI SOTSIAALMAJAS 19. oktoobril PEDIKÜÜR, registreerimine tel 529 7216 (Auliki). 9. ja 23. oktoobril JUUKSUR, registreerimine tel 5340 8603 (Pamela).

STATISTIKA

1.–31. augustil 2026 sündis 5 last, suri 4 inimest. Vallast lahkus 55 ja valda saabus 74 inimest. 1. septembri seisuga on vallas 12 589 inimest, neist 6175 meest ja 6414 naist.

TORI VALLA
RAAMATUKOGUDE
LAHTIOLEKUAJAD

ARE RAAMATUKOGU	T ja N 11–18, K ja R 14–18, L 10–14 Are koolis K ja R 10–13
SAUGA RAAMATUKOGU	T–R 11–18, L 10–14
SINDI RAAMATUKOGU	E 11–18, T–R 10–17, L 10–14
SUIGU RAAMATUKOGU	E 15–19, T–R 11–17
TAMMISTE RAAMATUKOGU	K 9–15, N 9–17
TORI RAAMATUKOGU	T–R 10–17, L 10–14

NB! Kõikides raamatukogudes on iga kuu viimane reede sisetööpäev ja raamatukogud lugejatele suletud.

TAMMISTE LASTEAD-ALGKOOLI SAALIS
TEISIPÄEVITI KL 12.00–13.00

toimub 0,5–3a väikelastele

PÕNNIKOOL

Lisainfo ja registreerimine:
margelumisalu@gmail.com,
tel 55 621 877

Esimene tund on 22. septembril 2026.a

NB! Liituda võib kogu hooaja vältel, vajalik on eelregistreerimine!

SÜNDMUSTE KALENDER

Neljapäeval, 1. oktoobril

Kell 19 SINE ENSEMBLE'i albumi "Poolaeg" esitluskontsert Tori rahvamajas. Pilet 15 €. Piletid müügil kohapeal, tasumine sularahas.

Kell 19 saksofonikvarteti SAXISSIMA kontsert Sindi seltsimajas. Pilet 5 €.

Pühapäeval, 4. oktoobril

Kell 12 KOGU PERE OHUTUSPÄEV Sindi väliujulas. Üritus tasuta.

Kell 16 FRED RÕIGASE kontsert "Eesti kuld" Are huvikeskuses. Avatud baar. Pilet 10 €.

Kell 17 SEPO SEEMAN monolavastuses "Eesti mees ja tema naine" Sindi seltsimajas. Piletid Piletikeskusest.

Kolmapäeval, 7. oktoobril

Kell 11 ürituste sarja "VÄÄRIKATE HOMMIKUKOHV" hooaja algus Sauga mustas majas. Esineb Annely Ott. Kohvilaud. Pilet 5 €.

Laupäeval, 10. oktoobril

Kell 18 Sten Eric Hanseni ja Kertu Kirke Hanseni kontsert "KAHEKÖLA" Sindi seltsimajas. Kontsert tasuta, kohviku tulu läheb Sten Eric Hanseni õpingute toetuseks Madridis. Kohapeal ka annetuskastid.

Kell 20 VIDEODISKO Sindis Karja baaris (Karja 15). Programmijuht VJ/DJ Vardo Rohtmets. Sisepääs tasuta.

Neljapäeval, 15. oktoobril

Kell 19 teatri Nuutrum etendus "VÄIKESED SALADUSED" Sindi seltsimajas. Piletid Piletimaailmast ja Piletilevist.

Kell 19 teatri TRET komöödia "JA EI JÄÄNUD SEDA KA ..." Tori rahvamajas. Avatud kohvik. Pilet 10 €. Broneeri istekoht argo.juske@torivald.ee.

Reedel, 16. oktoobril

Kell 19 Viljandi Seasaare teatri etendus "KADUNUD LA MANCHE'I KOHAL" Are huvikeskuses. Piletid Fientast.

Kell 19 teatri TRET komöödia "JA EI JÄÄNUD SEDA KA ..." Tori rahvamajas. Avatud kohvik. Pilet 10 €. Broneeri istekoht argo.juske@torivald.ee.

Laupäeval, 17. oktoobril

Kell 19 SINDI ROCK Sindi seltsimajas. Esinevad Kosmikud, The Tuberkuloited, Sibyl Vane, Eik, Raev. Piletid Fientast.

Kolmapäeval, 21. oktoobril

Kell 18 SAUGA RAAMATUKOGU 80. aastapäev.

Laupäeval, 31. oktoobril

Kell 19 teatri TRET komöödia "JA EI JÄÄNUD SEDA KA ..." Tori rahvamajas. Avatud kohvik. Pilet 10 €. Broneeri istekoht argo.juske@torivald.ee.

Pühapäeval, 1. novembril

Kell 19 teatri TRET komöödia "JA EI JÄÄNUD SEDA KA ..." Tori rahvamajas. Avatud kohvik. Pilet 10 €. Broneeri istekoht argo.juske@torivald.ee.

Pühapäeval, 8. novembril

Kell 15 Häädemeeste huviteatri etendus "MEES KAALUDE TÄHTKUJUST" Are huvikeskuses. Avatud kohvik. Toetuspanus sisepääsul 10 €.

Vaata lisa: www.torivald.ee/sundmused

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

13. oktoober alates 10.00
SINDI SOTSIAALTÖÖKESKUSES
(aadress Pärnu mnt. 27A)
Etterregistreerimine (kell 9–16)
telefonil 5323 2454*kuiva silma test
*silmarõhu mõõtmine
*optilised päikeseprillid

Kontroll 25 €, prillistjale TASUTA!

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

19. oktoober alates 10.00
TORI SOTSIAALMAJASEtterregistreerimine (kell 9–16)
telefonil 5323 2454*kuiva silma test
*silmarõhu mõõtmine
*optilised päikeseprillid

Kontroll 25 €, prillistjale TASUTA!

KAEVUVESI EI
PEA OLEMA PRUUN,
KATLAKIVINE VÕI
HALVA MAITSEGA!KARGE VESI OÜ aitab leida lahenduse
sinu veeprobleemile.VEEPUHASTUSSEADMETE
PAIGALDUS JA HOOLDUSVEEANALÜÜSI
PÕHISED LAHENDUSEDSEADMETE REMONT
JA FILTRITE VAHETUS

ÜLE EESTI

Helista ja küsi lahendust
oma veeprobleemile!

Ingmar 511 7346

Lennart 5346 0667

kargevesi@kargevesi.ee

KARGE VESI OÜ –
puhas vesi algab õigetest lahendustest.NÄITUSED TORI VALLA
RAAMATUKOGUDE
OKTOOBRI

Are raamatukogu

Annika Künnapase fotonäitus „Kui hobi võtab
ohtlikud pöörded”

Sauga raamatukogu

Pärnu fotoklubi aastanäitus 2025 „Pidu meis
enestes”

Sindi raamatukogu

Maie Tamme hobitööde näitus
Vitriininäitus „Leiud raamatute vahelt ja
mujaltki”

Suigu raamatukogu

Fotograaf Jüri Vlassovi fotonäitus „Rippsild
aegade vahel”
Vitriininäitus: Aneli Tohu näitus „Teksa uus elu”

Tori raamatukogu

Pärnu Nooruse maja fotokoolituse grupi näitus
„Kaadrid otsustavad kõik”
Vitriininäitus: Helju-Astrid Lillepuu
kassikujukeste kollektsiooni näitus „Kass, kes
kõnnib omapäi”

MEIE HULGAST ON LAHKUNUD

MILVI TAMMELA	02.07.1945–09.08.2026
NIINA KOVALJOVA	15.03.1954–18.08.2026
SAIMA PIIRSAJU	12.07.1937–24.08.2026
OTT PIKSON	10.09.1944–26.08.2026

Tori Valla Teataja

Väljaandja: Tori vallavalitsus
Aadress: Pärnu mnt 12, Sindi,
Tori vald, 86705 Pärnumaa
E-post: tori@torivald.eeToimetaja: Mirell Põlma
e-post: ajaleht@torivald.ee
Küljendus: OÜ Hansaprint,
trükk: AS PrintallLeht ilmub üks kord kuus.
Tiraaž on 5646 eksemplari
ja see jagatakse Tori valla
postkastidesse tasuta.Toimetuse ootab kaastöid ja
reklaame e-posti aadressile
ajaleht@torivald.ee
8. kuupäevaks.Toimetusel on õigus
vajadusel kaastöid lühendada
ja redigeerida. Toimetus ei
vastuta kuulutuste sisu eest.Ostu-
promenaad

9.–11. oktoober

Tutvu pakkumistega alates 5. oktoobrist

KAUBAMAJAKAS